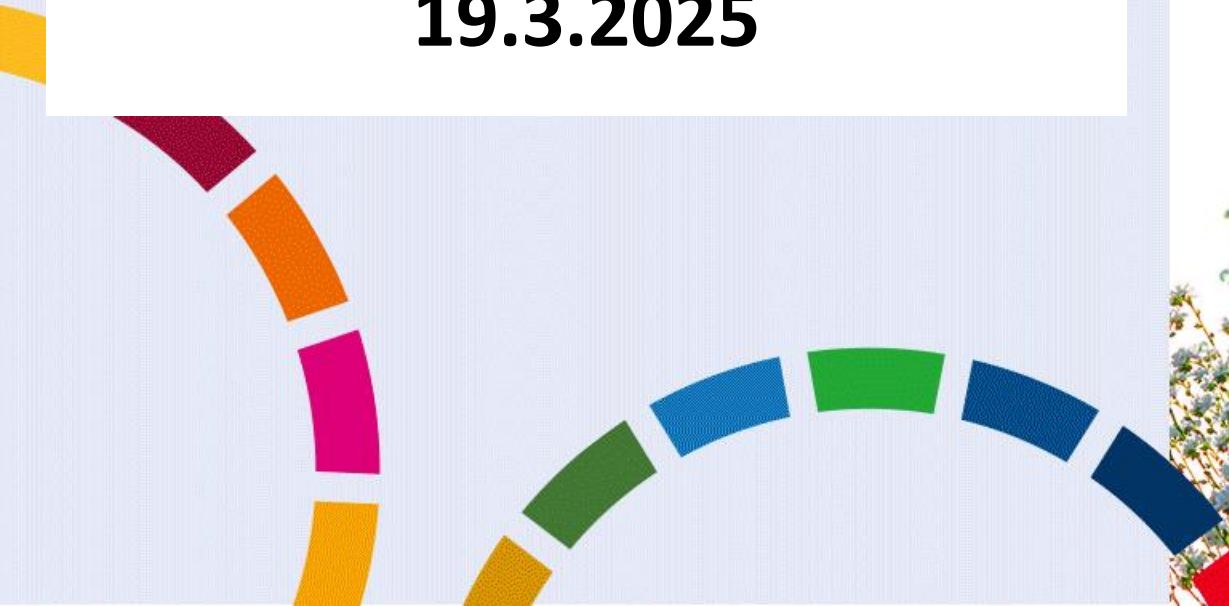

Elinvoimaa kestäväällä kuntatyöllä - verkostoitumistilaisuus

19.3.2025

Ohjelma klo 9.00-11.06

Klo 9.00 Tervetuloa mukaan! Verkkolähetys alkaa – elinvoimajohtaja **Mikko Härkönen**, Kuntaliitto

Klo 9.15 Kestävyyden johtaminen:

- Klo 9.15 **SDG 46:** Lisää elinvoimaa kestävyyden strategisella johtamisella – Vastuullisuusasiantuntija **Lotta Alajoki**, Vantaan kaupunki ja erityisasiantuntija **Suvi Jäntti**, Espoon kaupunki
- Klo 9.23 **VAUHTI-verkosto:** Vaikuttavien ja vastuullisten hankintojen VAUHTI-verkoston tarjoamat palvelut – asiantuntija, **Jenni Rovio**, Motiva Oy
- Klo 9.31 **Terve kunta- verkosto:** Päätösten vaikutusten ennakoarviointi (EVA) – kehittämispäällikkö **Tanja Tasala**, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- Klo 9.39 **UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli:** Lapsivaikutusten arviointi erityisesti ilmastoon ja ympäristöön liittyvässä kuntapäätöksenteossa – erityisasiantuntija **Elina Sirén** ja erityisasiantuntija **Minna Suihkonen**, Suomen UNICEF

Mahdollisuus kysymyksille ja kommenteille

Klo 10.00 Sopeutuvat kaupungit & resurssit - mahdollistajana kiertotalous

- Klo 10.02 **PlastLife:** Rosgis – roskien raportointisovelluksen esittely – tutkija, **Anna-Riina Mustonen**, Suomen ympäristökeskus
- Klo 10.10 **FISU-verkosto:** Kestävän kulutuksen mahdollisuudet kuntien työssä – oppeja Fisu-verkoston Ei ylikulutusta -työstä, asiantuntija **Maiju Haltia-Nurmi**, Fisu-verkosto (Finnish Sustainable Communities)/Motiva Oy
- Klo 10.18 **Kiertotalous-Suomi:** Miksi kunnan kannattaa liittyä Kiertotalouden green dealiin? – johtava asiantuntija **Okariina Rauta**, Kiertotalous-Suomi / Motiva Oy

Mahdollisuus kysymyksille ja kommenteille

Klo 10.36 tauko

Ohjelma klo 11.06-13.00

Klo 11.06 Sopeutuvat kaupungit & resurssit – mahdollistajina maankäyttö, liikenne, energiatehokkuus, luonnonmonimuotoisuus ja seuranta

- Klo 11.08 **Hinku-verkosto**: Käyttöperusteiset päästöt ja indikaattorit uudessa palvelussa – erikoistutkija **Santtu Karhinen**, Suomen ympäristökeskus
- Klo 11.16 **Luontokunnat-verkosto**: Lähiluonnon terveysvaikutukset – johtava tutkija, **Jaana Halonen**, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (Puheenvuoro 8 min.)
- Klo 11.24 **Kuntien energiatehokkuussopimukset**: Energiatehokkuuden megaloikka – Julkisen alan seuraava askel – asiantuntija **Anna Sahiluoma**, Motiva Oy
- Klo 11.32 **MAL-verkosto**: Seudullinen yhteistyö kestävässä liikkumisessa ja maankäytössä – liikennejärjestelmäasiantuntija **Tytti Viinikainen**, HSL Helsingin seudun liikenne

Klo 11.40 Puhujat eteen ja mahdollisuus kysymyksille

Klo 11.50 Kommenttipuheenvuoro aamupäivän esityksistä– elinvoimajohtaja **Anna-Riitta Kujala**, Riihimäen kaupunki

Klo 12.00 Verkkolähetys päättyy, siirtyminen omakustanteiselle lounaalle

Tervehdys järjestäviltä kuntaverkostoilta

SDG46

Kestävyyden johtaminen

SDG 46: Lisää elinvoimaa kestävyysstrategisella johtamisella –
Vastuullisuusasiantuntija **Lotta Alajoki**, Vantaan kaupunki ja erityisasiantuntija **Suvi Jäntti**, Espoon kaupunki

Lisää elinvoimaa kestävyysstrategisella johtamisella

Elinvoimaa kestäväällä kuntatyöllä 19.3.2025 klo 9.15

Lotta Alajoki, vastuullisuusasiantuntija, Vantaan kaupunki

Suvi Jäntti, erityisasiantuntija, Espoon kaupunki

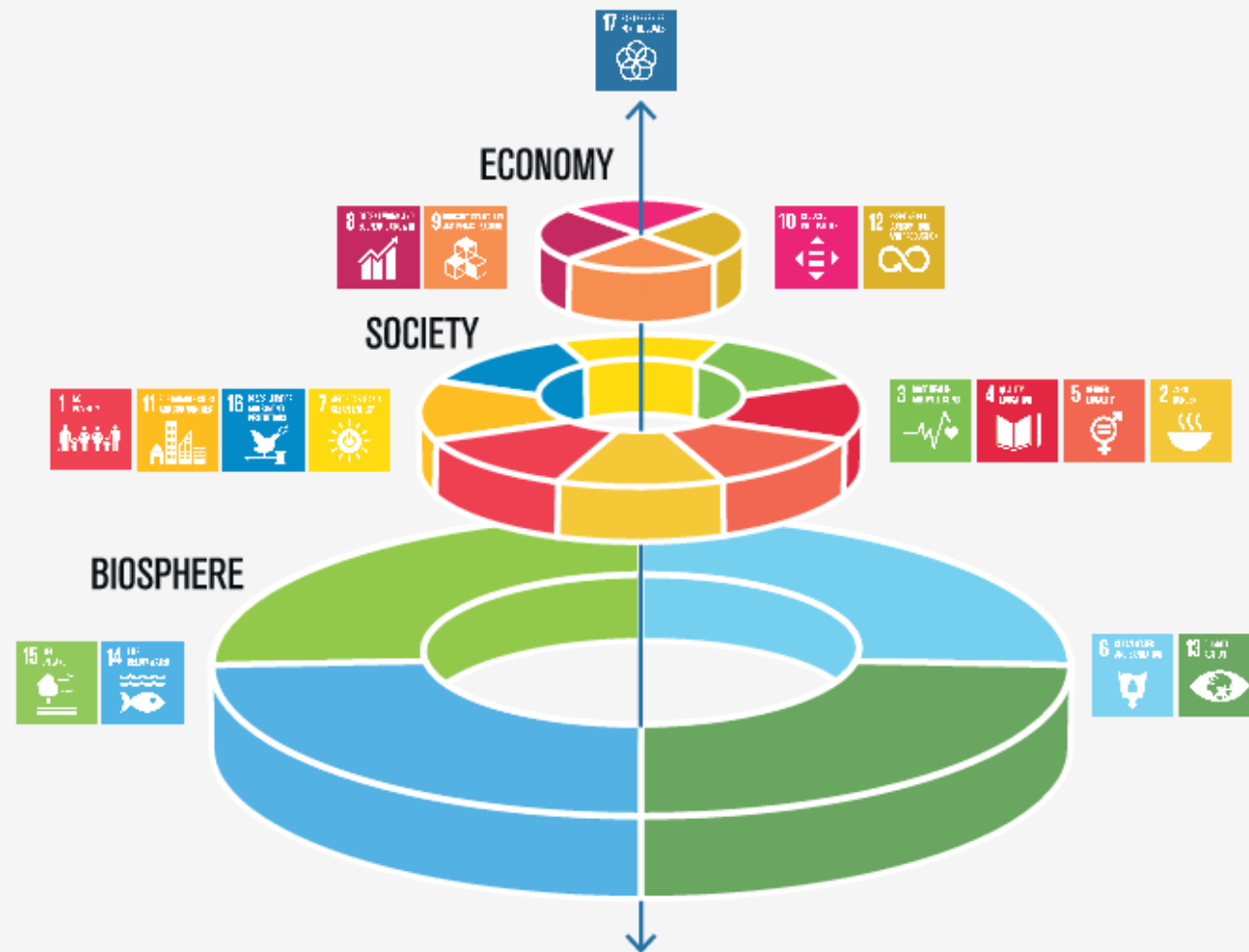
SDG46 eli SDG-tavoitteiden strateginen johtaminen kaupungeissa -verkostoprojekti 2021-

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

17 TAVOITETTA MAAILMAN MUUTTAMISEKSI

Ekosysteemit

Yhteistyö on elinvoimaa!

Kestävä Espoo tehdään yhdessä

Luonto

Kuvaaja: Joonas Vinnari / DSP Media

13

ILMASTOTEKOJA

Hiilineutraali Espoo 2030 -kikartta
Kaupunginhallituksen käsittely 6.11.2023

Hiilineutraali
Espoo

2030

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

4 HYVÄ KOULUTUS

5 SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

Hyvinvointi

Hyvinvointia ja elämänlaatua kulttuurin avulla

Kestävää kasvua luova Espoo

Sustainable Intelligent Happiest Innovative

**ESPOO
ESBO**

**KUNTA
LIITTO** | Kommun-
förbundet

Vantaa

©Sande

Segregation ehkäisy

3 TERVEYTTÄ JA
HYVINVOINTIA

8 IHMISARVOISTA
TYÖTÄ JA
TALOUSKASVUA

9 KESTÄVÄÄ
TEOLLISUUTTA,
INNOVAATIOITA JA
INFRASTRUKTUUREJA

10 ERIARVOISUUDEN
VÄHENTÄMINEN

11 KESTÄVÄT
KAUPUNGIT
JA YHTEISÖT

13 ILMASTOTEKOJA

Turvallisuus

3 TERVEYTTÄ JA
HYVINVOINTIA

5 SUKUPUOLTEN
TASA-ARVO

10 ERIARVOISUUDEN
VÄHENTÄMINEN

11 KESTÄVÄT
KAUPUNGIT
JA YHTEISÖT

16 RAUHA, OIKEUDEN-
MUKAISUUS JA
HYVÄ HALLINTO

Kestävä liikkuminen

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

5 SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA

13 ILMASTOTEKOJA

Kierto- ja jakamistalous

1 EI KÖYHYTTÄ

8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA

9 KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA

13 ILMASTOTEKOJA

17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

Luontopositiivinen Vantaa

Osallisuus

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

5 SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

Kiitos! Tack!

Lotta Alajoki, vastuullisuusasiantuntija, Vantaan kaupunki

etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Suvi Jäntti, erityisasiantuntija, Espoon kaupunki

etunimi.sukunimi@espoo.fi

www.kuntaliitto.fi

www.kommunforbundet.fi

VAUHTI-verkosto: Vaikuttavien ja vastuullisten hankintojen VAUHTI-verkoston tarjoamat palvelut – asiantuntija, **Jenni Rovio**, Motiva Oy

VAUHTI-VERKOSTO

Jenni Rovio,
Asiantuntija, Motiva

19.3.2025

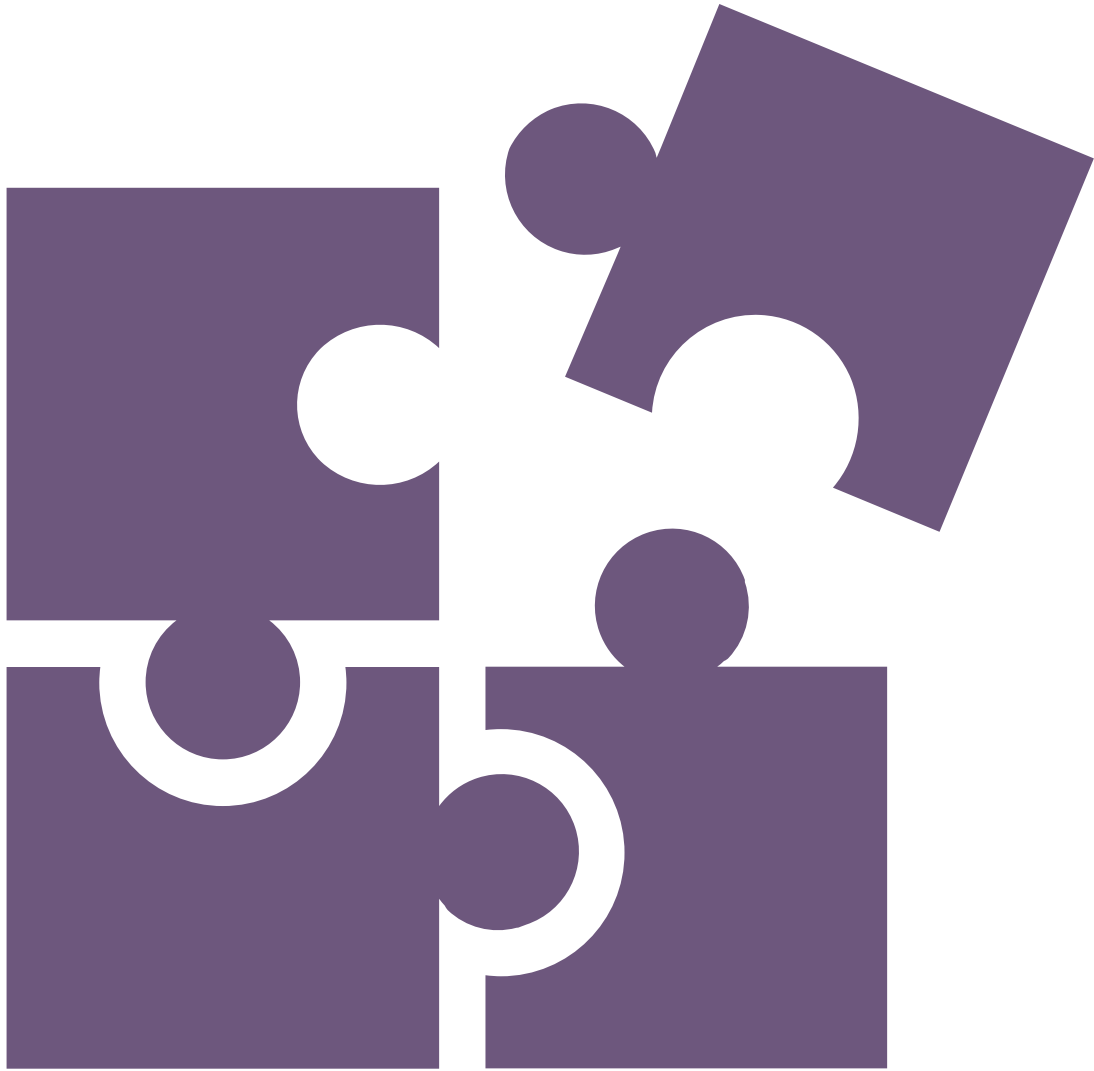
Vaikuttavampia ja vastuullisempia hankintoja!

A network diagram on a white background. On the left, several colored pushpins (red, green, blue, yellow) are connected by a web of black lines. A single red pushpin on the right is also connected to this network. A blue pushpin on the right is connected to a tangled black string that loops across the bottom right of the image.

11

Hankintaorganisaatiota

Hankintavolyymi

7 miljardia

Espoon kaupunki

Helsingin kaupunki

Vantaan kaupunki

Tampereen kaupunki

Turun kaupunki

Riihimäen kaupunki

Kansaneläkelaitos

Väylävirasto

HUS-yhtymä

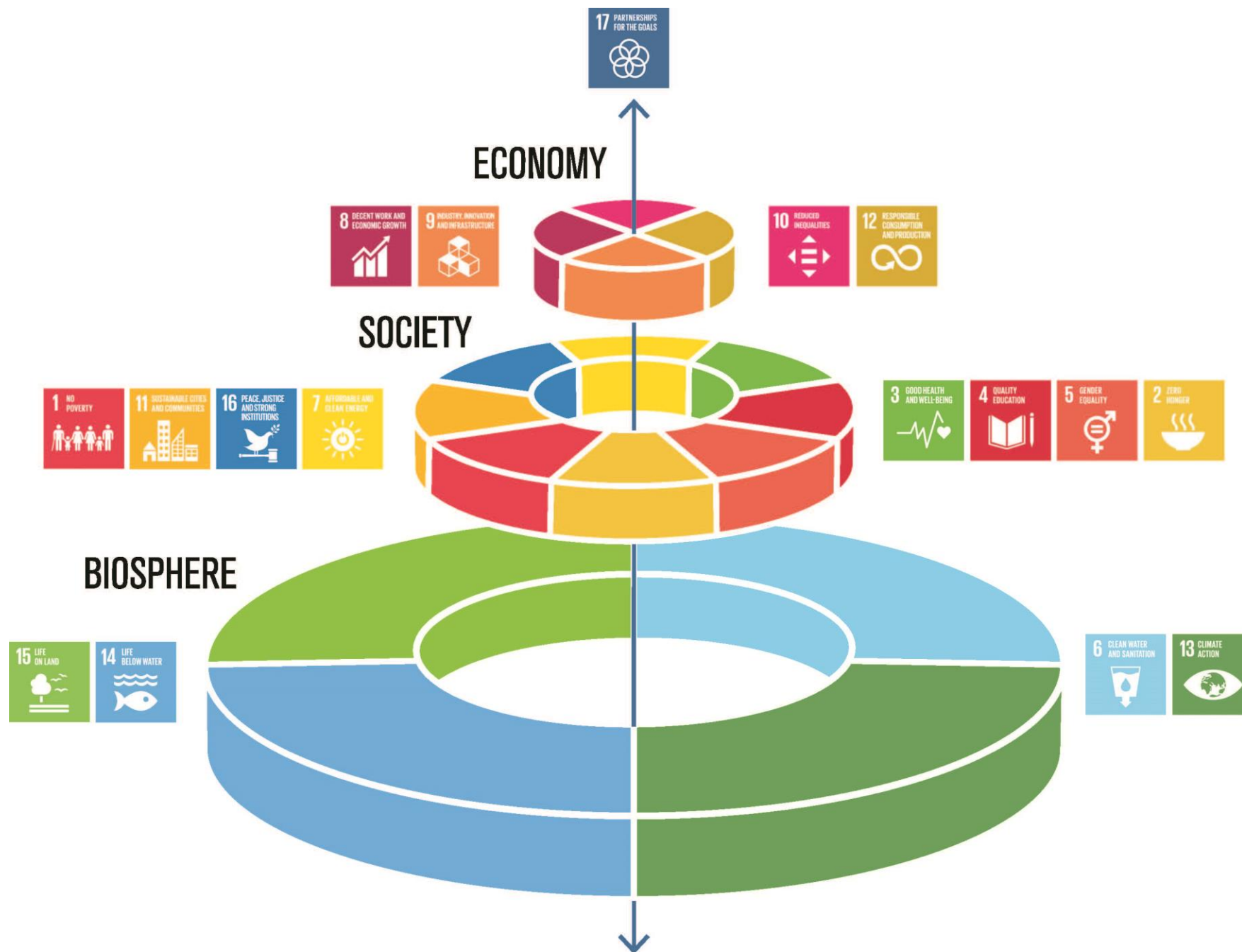
Monetra Oulu Oy

Turun ammattikorkeakoulu

**Säästää hankintoja tekevien
aikaa ja resursseja**

KIERTOTALOUS

VÄHÄHIILISYYS

LUONNON MONIMUOTOISUUS

SOSIAALINEN VASTUULLISUUS

YHTEISTYÖ

VAIKUTTAVUUS

OPPIMINEN

INNOVAATIOT

**TIETOA JA
TUKEA**

KRITEERIPANKKI

Vastuullisuuskriteereitä julkisiin hankintoihin

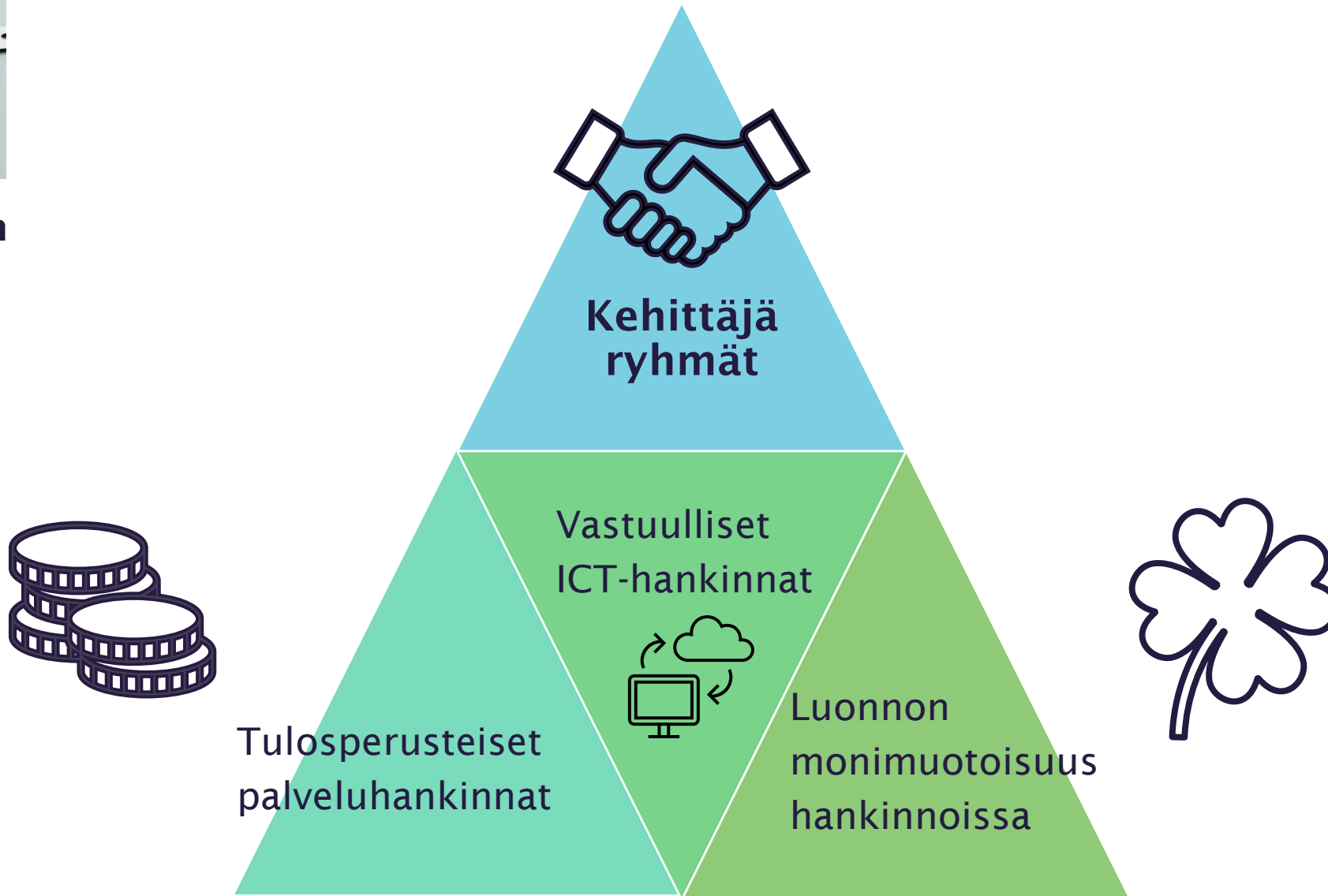

Helpdesk-neuvonta ja -tuki

Kehittäminen

Markkinavuoropuhelut

Aamukahvit

9.4. Vastuullisuusvelvoitteet

4.6 Elinkaarikustannukset

3.9 Inspiraatiota maailmalta

5.11. ”Villikortti”

Hae vastuullisuuskriteereitä

Kriteeripankista voit hakea hankinnoissa sovellettavia vastuullisuuskriteereitä hankittavan tuotteen tai palvelun sekä hankinnassa huomioitavan vastuullisuustavoitteen perusteella. Kriteereitä voit hakea myös omilla hakusanoilla kuten luomu, joutsenmerkki, green deal tms.

Tuotekategoria

Valitse ▾

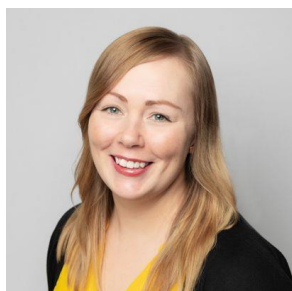
Vastuullisuustavoite

Valitse ▾

Hae hakusanalla

🔍 Kirjoita hakusana

HAE KRITEEREITÄ

Skannaa minut!

VAUHTI

Vastuulliset & vaikuttavat
hankinnat

Ole yhteydessä
jenni.rovio@motiva.fi

The background of the slide features a blurred photograph of people walking in a park. Overlaid on this image are several large, colorful, dashed circular lines in shades of blue, green, yellow, orange, and red, creating a dynamic and modern aesthetic.

Terve kunta- verkosto: Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi (EVA) – kehittämispäällikkö **Tanja Tasala, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos**

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi (EVA)

Tanja Tasala
Kehittämispäällikö
Ennaltaehkäisevän
työn vaikuttavuus

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

31.3.2025

WHO European Healthy Cities Network ja Suomen kansallinen Terve Kunta –verkosto

Terve Kunta
-verkosto

Finnish Healthy Cities Network

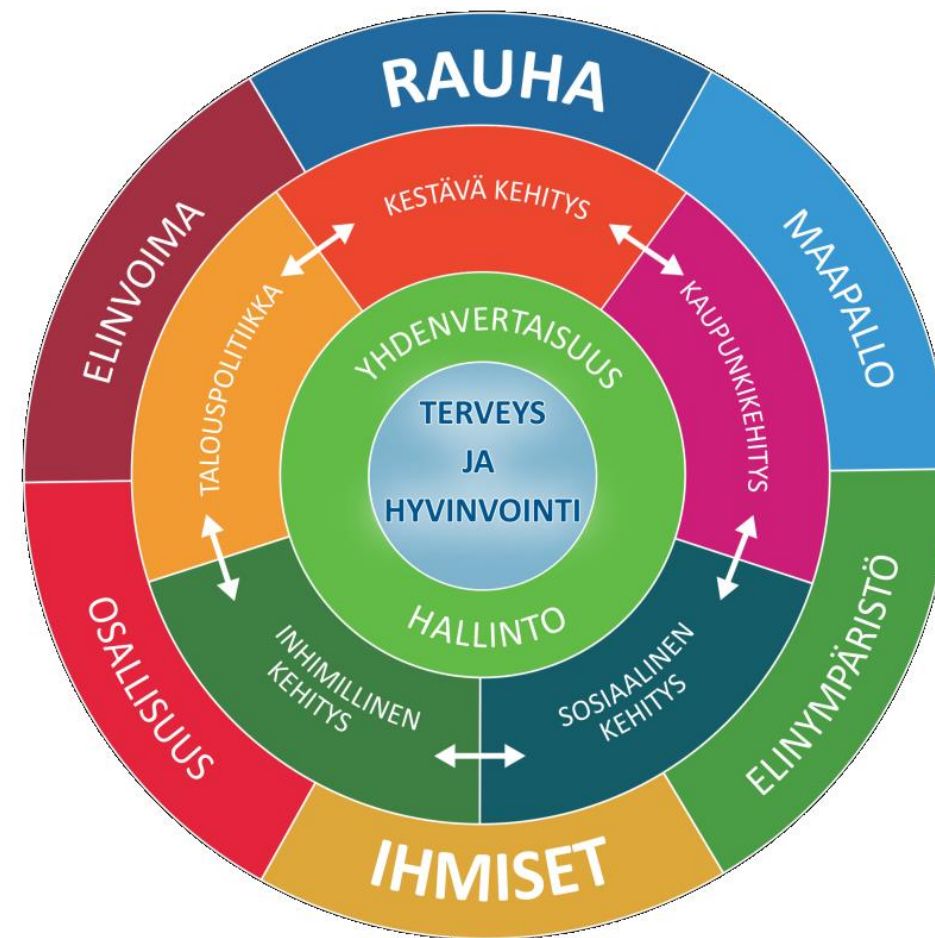
Healthy Cities 21st Century

Terveempiä ja onnellisempia kuntia kaikille!

31.3.2025

thl.fi/tervekunta

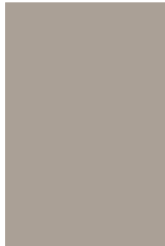
Sisältö

Mitä ennakkoarviointi on,

Miksi erityisesti eri ihmisryhmiin kohdistuvia vaikutuksia kannattaa tehdä,

Miten ennakkoarviointi tehdään,

Mikä on ennakkoarvioinnin yhteys kestävään kehitykseen ja elinvoimaan,

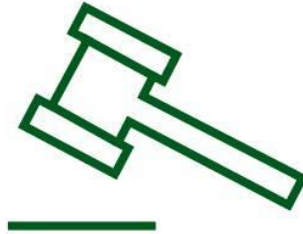
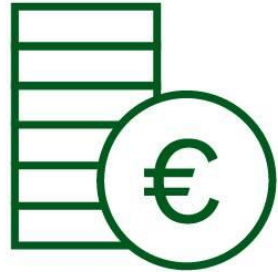
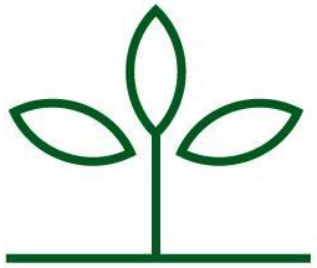

Miten liitetään osaksi kunnan päätöksentekojärjestelmää ja

Mitkä ovat ennakkoarvioinnin haasteet ja mahdollisuudet

Mikä ennakkoarviointi (EVA) on?

EVA on tulevaisuuteen vaikuttamista

EVA lainsäädäntö

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi on kirjattu eri näkökulmien osalta useampaan eri lakiin kuntien tehtäväksi

Miksi EVA kannattaa

Miksi EVA kannattaa

HYÖTYÄ VALMISTELUSSA

HYÖTYÄ KUNTALAISELLE

HYÖTYÄ PÄÄTÖKSENTEOSSA

EVA:n tavoitteet

EVA vaiheet

Vaihtoehtojen ja vaikutusten tunnistaminen

Vaikutus-näkökulmat	Vaihtoehto 0 (Kirjaa nykytilan kuvaus tähän)	Vaihtoehto 1 (Kirjaa tiivistys tähän)	Vaihtoehto 2 (Kirjaa tiivistys tähän)	Vaihtoehto 3 (Kirjaa tiivistys tähän)
Aukkaat ja palvelut	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Resurssit ja johtaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Elinvoima, kilpailukyky ja kestävä kehitys	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Johto-päätökset	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Osallistaminen EVA:ssa

Ennakkoarvioinnin yhteys kestävään kehitykseen

Ennakkoarvioinnin hyödyllisyys elinvoimaiselle kunnalle

Päätöksentekijän rooli ja vastuu

Haasteet

Mahdollisuudet

KUNTA
LIITTO

EVA koulutus ja tuki

-Tervetuloa-
(5min.)

1 Miksi on tärkeää
(20min.)

2 Miten tehdään
(20min.)

3 Otetaan käyttöön
(5min.)

4 Vakiinnuttaminen
(5min.)

5 Lisää tietoa
(5min.)

Aineisto

Todistus

Yhteenveto

Arviointia pitää lain mukaan tehdä, mutta ennen kaikkea siitä on hyötyä valmistelijalle, päättäjälle ja kuntalaisille

Toisin kuin menneisyyteen, tulevaisuuteen voidaan vaikuttaa

Auttaa muodostamaan kokonaiskuvan päätettävästä asiasta

On tietoon perustuva keskustelun pohja

Yhteenveto

Lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja perustelee päätöksen

On taloudellisesti järkevää: Vähät rahat voi kunnassa käyttää viisaasti tai tuhlaten

Tukee kunnan tai alueen strategiaa

Ennakkoarvioinnin tekeminen helpottuu ajan ja kokemuksen myötä, osaamisen karttuessa

Kiitos

Tanja Tasala

Kehittämispäällikkö

Terve Kunta –verkoston koordinaattori

Ennaltaehkäisevän työn vaikuttavuus

etunimi.sukunimi@thl.fi

[Thl.fi/hyte](https://thl.fi/hyte)

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli:

Lapsivaikutusten arviointi erityisesti ilmastoon ja ympäristöön liittyvässä kuntapäätöksenteossa – erityisasiantuntija **Elina Sirén** ja erityisasiantuntija **Minna Suihkonen**, Suomen UNICEF

Lapsivaikutusten arviointi erityisesti ilmastoon ja ympäristöön liittyvässä kuntapäätöksenteossa

unicef
jokaiselle lapselle

19.3.2025

Suomen UNICEF | UNICEFin Lapsiystävällinen kunta- malli
Elina Sirén ja Minna Suihkonen

unicef

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli

55%

Suomessa asuvista lapsista

59

kuntaa eri puolilla Suomea

Lapsivaikutusten arvioinnin kehittäminen Lapsiystävällinen kunta -työssä

61

tavoitetta

233

toimenpidettä

1 LAPSEN MAARITELMÄ	2 SYRJINNÄN KIELTO	3 LAPSEN ETU	4 OIKEUKSIEN TOIMENPANO	5 VANHEMPIEN KUNNIOITTAMINEN KASVATTAJINA	6 OIKEUS ELÄMÄÄN JA KEHITYKSEEN	7 NIMI JA KANSALAISUUS
8 HENKILÖLLISYYS	9 PERHEEN PITÄMINEN YHDESSÄ	10 PERHEYKTYÖN KÄYTTÄMINEN	11 LAPSIKAAPPAU- SEN ESTÄMINEN	12 LASTEN NÄKEMYSTEN KUNNIOITTAMINEN	13 MIELIPITEEN VAPAAUS	14 AJATUKSEN, OMANTUNNON JA USKONNONVAPAAUS
15 JÄRJESTÄYTYMINEN JA TOIMIMINEN YHDESSÄ	16 YKSITYISYYS- SUOJA	17 OIKEUS SAADA TUTUA	18 VANHEMPIEN VASTUU	19 SUOJELU VAKIVALLALTA	20 LAPSET, JOILLA EI OLE PERHETTÄ	21 LAPSET, JOTKA ON ADOPTOITU
22 PAIKALLISINA MAAHAN TULLEET LAPSET	23 LAPSET, JOILLA ON VAMMA	24 TERVEYS, VESI, RUOKA, YMPÄRISTÖ	25 KODIN ULKOPOOLELLE SIJOITTAMINEN	26 SOSIAALINEN JA TALOUDELLINEN TUKI	27 RIITTÄVÄ ELINTASO	28 KOULUTUKSEN PÄASEMINEN
29 KOULUTUKSEN TAVOITTEET	30 VÄHEMMISTÖKULT- TUURIT, -KIELET JA -USKONNOT	31 LEPO, LEIKKI, KULTTUURI, TAIHEET	32 SUOJELU HAITTAISILTA TYÖLTÄ	33 SUOJELU SUUNNITLTA	34 SUOJELU SEKSUAALI- VAKIVALLALTA	35 LAPSIKAUPAN ESTÄMINEN
36 SUOJELU HYVÄSKÄYTYLTÄ	37 PIDÄTETYT LAPSET	38 SUOJELU SODAN AIKANA	39 TOIPUMINEN JA SOPEUTUMINEN YHTEISKUNTAAN	40 LAPSET, JOTKA RIKKOVAT LAKIA	41 LAPSELLE PARASTA LAKIA NOUDATETAAN	42 JOKAINEN TUNTEE LAPSEN OIKEUDET

43-54

NÄIN SOPIMUS
TOIMII

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

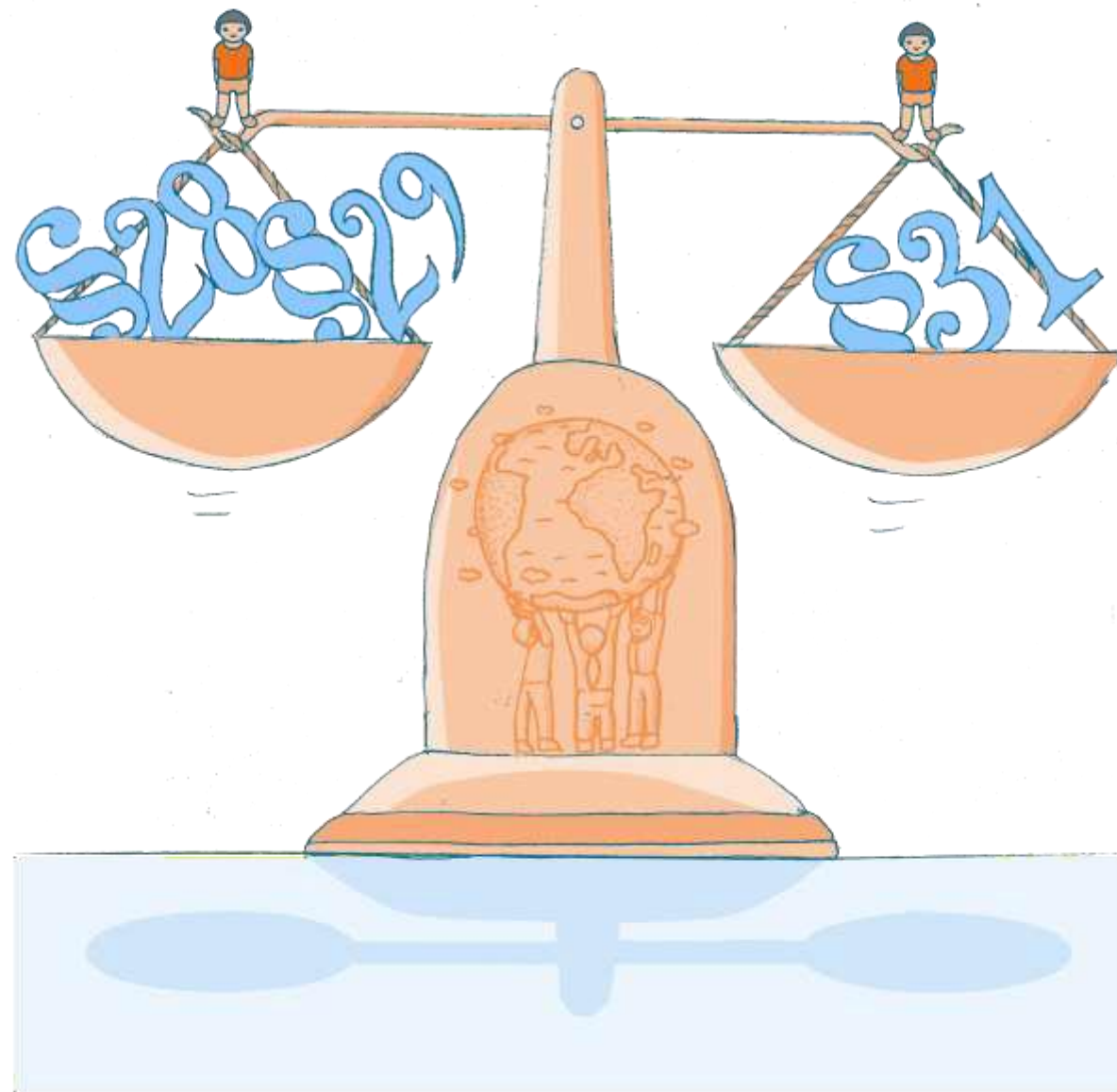

Lapsen edun ensisijaisuus

(lapsen oikeuksien sopimus, art. 3)

**Lapsivaikutusten arviointi on
lakisääteistä ihmisiin kohdistuvien
vaikutusten arviointia**

Lapsen edun ensisijaisuus läpileikkaavana periaatteena kunnassa

1. Yksittäisten päätösten valmistelu
2. Kunnan toimintaa ohjaavien asiakirjojen valmistelu
3. Resurssien allokointi

Kaikki ympäristöasioihin liittyvä lainsäädäntö, toimintapolitiikat, projektit, sääntely, talousarviot ja päätökset sekä niitä koskevat ehdotukset vaativat huolellista lapsivaikutusten arviointia --

YK:n lapsen oikeuksien komitea

Aikuiset eivät ota lapsia tarpeeksi hyvin huomioon päätöksenteossa. He voisivat kuunnella lapsia paremmin.

Nuori Suomen UNICEFin kyselyssä, 2025

🔍 Pitkääaikaissairauksista kärsivät lapset

🔍 Saamelaislapset

🔍 Köyhissä perheissä elävät lapset

🔍 Vauvat ja pienet lapset

Kunnan ilmastosuunnitelman valmistelu

Kunnan energian tuotantotavan muutos

Tiivistämisrakentamispäätös,
jonka alle jää metsäalue

Hellevarautumisen
kehittäminen
kaupunkisuunnittelun
keinoin

Nuorilta ei kysytä oikeastaan mitään, vaikka asiat
liittyisi heidänkin tulevaisuuteen. Esim.
Ilmastonmuutos ja terveydenhoito

Nuori Suomen UNICEFin kyselyssä, 2025

**Parempia ja
oikeudenmukaisempia
ilmasto- ja ympäristöpäätöksiä
lapsen edun ensisijaisuus
huomioimalla.**

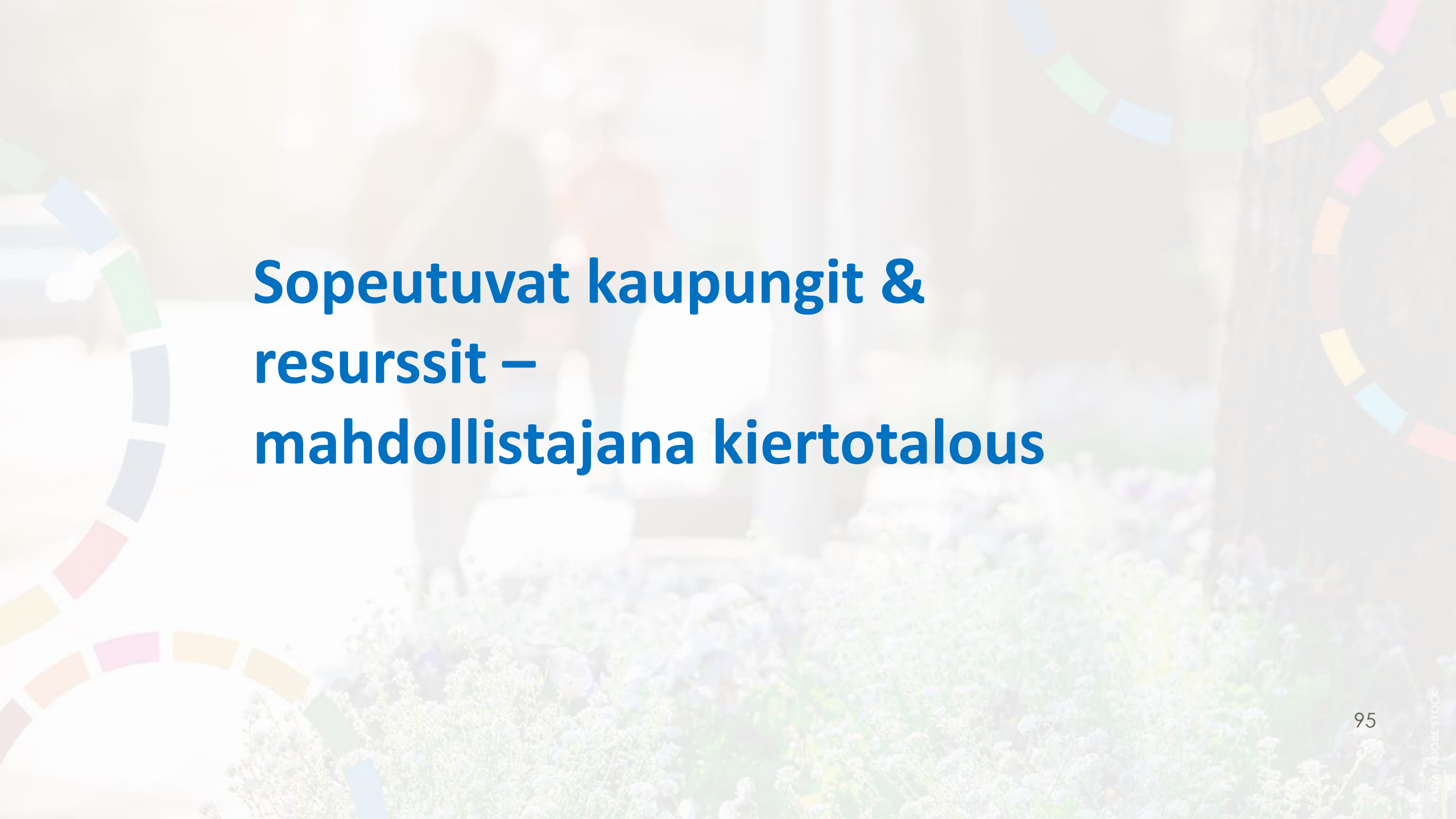
Kiitos!

[Lapsiystävällinenkunta.fi](https://Lapsiystavallinenkunta.fi)

elina.siren@unicef.fi

minna.suihkonen@unicef.fi

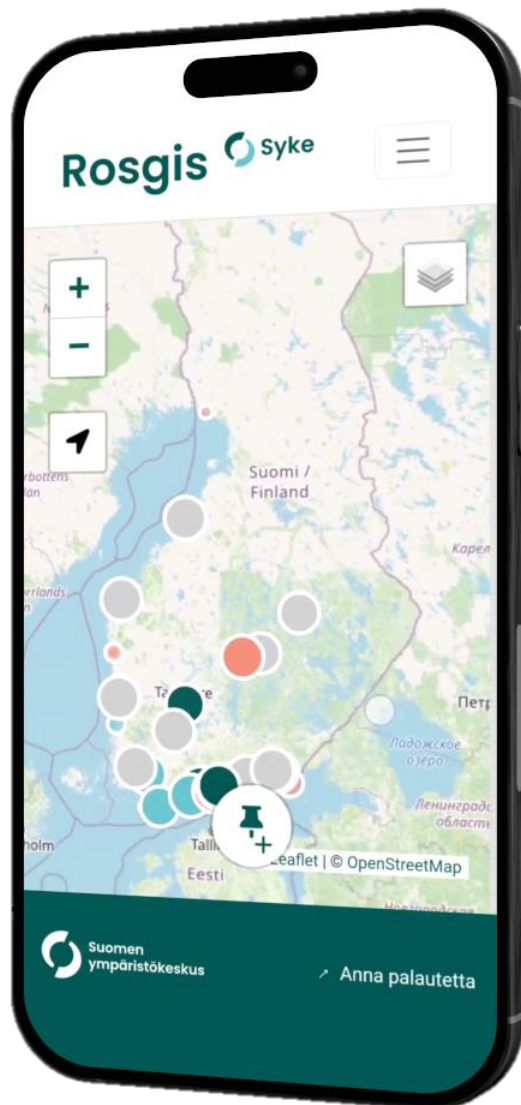
unicef
jokaiselle lapselle

The background of the slide features a soft-focus photograph of people walking in a park. Overlaid on this image are several large, colorful, dashed circular arcs in shades of blue, green, yellow, orange, and red, which are partially visible on the left and right sides of the frame.

Sopeutuvat kaupungit & resurssit – mahdollistajana kiertotalous

The background of the slide is a blurred photograph of people walking in a park. Overlaid on this are several large, colorful, dashed circular lines in shades of blue, green, yellow, orange, and red, arranged in a circular pattern around the text.

PlastLife: Rosgis – roskien raportointisovelluksen
esittely –
tutkija, **Anna-Riina Mustonen**, Suomen
ympäristökeskus

Rosgis – roskat kartalle!

Verkkosovelluksen esittely

Anna-Riina Mustonen, Suomen ympäristökeskus
anna-riina.mustonen@syke.fi

*Elinvoimaa kestäväällä kuntatyöllä -kuntaverkoston
verkostoitumistilaisuus 19.3.2025*

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

LIFE21-IPE-FI-PlastLIFE

PlastLIFE-hanke saa EU:n LIFE-ohjelmasta rahoitusta, jolla hankkeen materiaalit on tuotettu. Materiaalien sisältö edustaa ainoastaan hankkeen omia näkemyksiä, joista CINEA/Euroopan komissio ei ole vastuussa.

| plastlife.fi | [#plastlife](https://twitter.com/plastlife) |

PlastLIFE – Ratkaisuja muovien kestävään kiertotalouteen

LIFE21-IPE-FI-PlastLIFE

PlastLIFE-hanke saa EU:n LIFE-ohjelmasta rahoitusta, jolla hankkeen materiaalit on tuotettu. Materiaalien sisältö edustaa ainoastaan hankkeen omia näkemyksiä, joista CINEA/Euroopan komissio ei ole vastuussa.

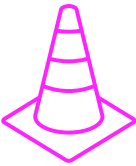

| plastlife.fi | [#plastlife](https://twitter.com/plastlife) |

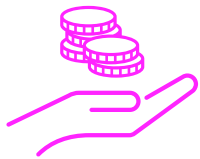
Mitä?

**Muovijäte talteen
ja hyötykäyttöön
tuotteissa**

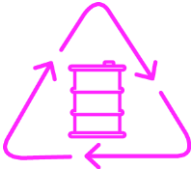
**Rakentamisen ja
purkurakentamisen
muovit hallintaan**

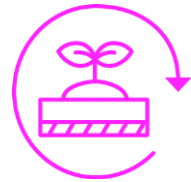
**Synnytetään uutta
liiketoimintaa**

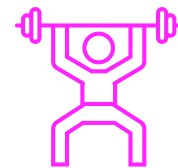
**Haitalliset aineet
hallintaan**

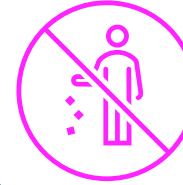
**Korvataan
fossiilisia
raaka-aineita**

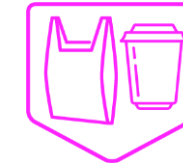
**Maa- ja puutarha-
talouden muovit
hallintaan**

**Vahvistetaan
osaamista**

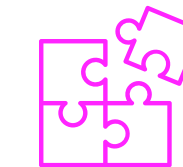
**Ehkäistään
roskaantumista**

**Vähennetään
muovien turhaa
kulutusta**

**Ratkaisut
saavutetaan
yhteistyöllä**

**Kartutetaan tieto-
pohjaa muoveista
ja niiden
vaikutuksista**

Kuntayhteistyötä PlastLIFE:ssa

- **Uudelleenkäytön edistäminen kuntien tapahtumissa ja toiminnoissa**
 - Tulossa julkaisu: oppeja ja vinkkejä Suomesta ja Euroopasta
- **Roskaantumisen hillitseminen**

Liity PlastLIFE:n kuntien
sähköpostilistalle!

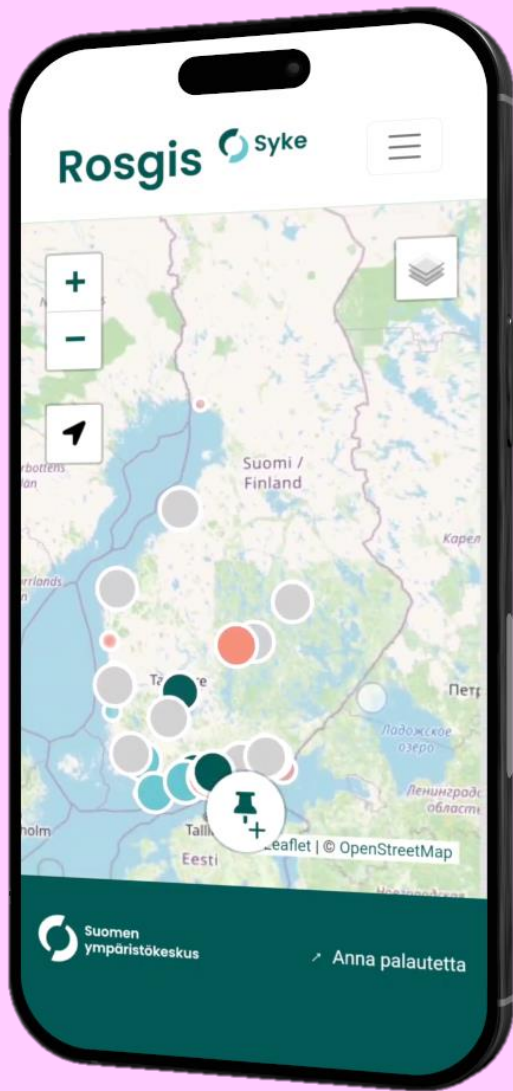

PlastLIFE:n kuntayhteyshenkilö:
hanna.savolahti@syke.fi

”Elinvoimainen kunta on siisti ja kuntalaiset ovat aktiivisia.”

Kuva: Anna-Riina Mustonen

Rosgis-verkkosovellus

- Kansalaiset voivat ilmoittaa erilaisista roskeen liittyviä ympäristöhavaintoja
- Ilmoitettuja tietoja hyödynnetään Suomen ympäristökeskuksen tutkimuksessa

Kansalais-
tiede

Rosgisilla ilmoitettavia havaintoja

Roskainen paikka

**Muovipelletit
rannalla**

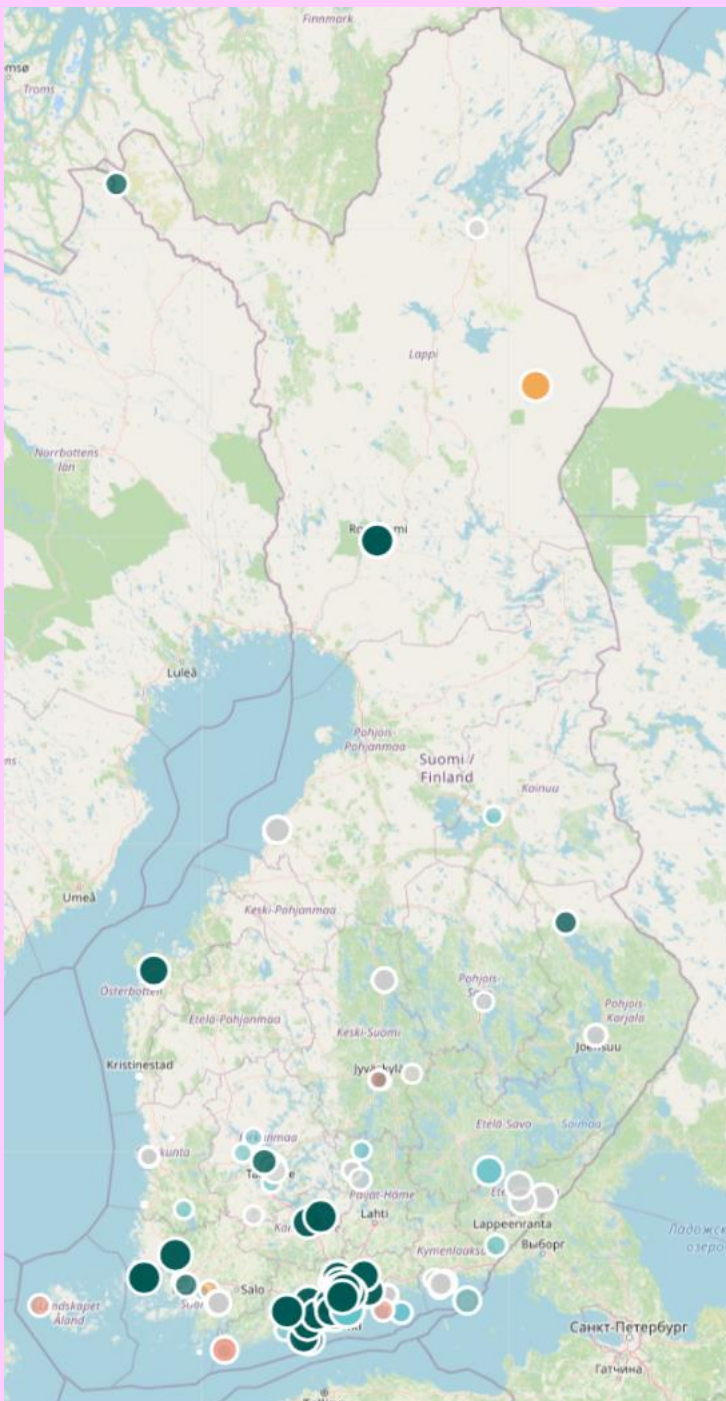
**Kalastusperäinen
roska**

**Roskiin takertunut
eläin**

**Pieni roska rannoilla -
tutkimus**

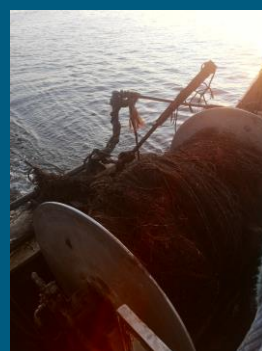
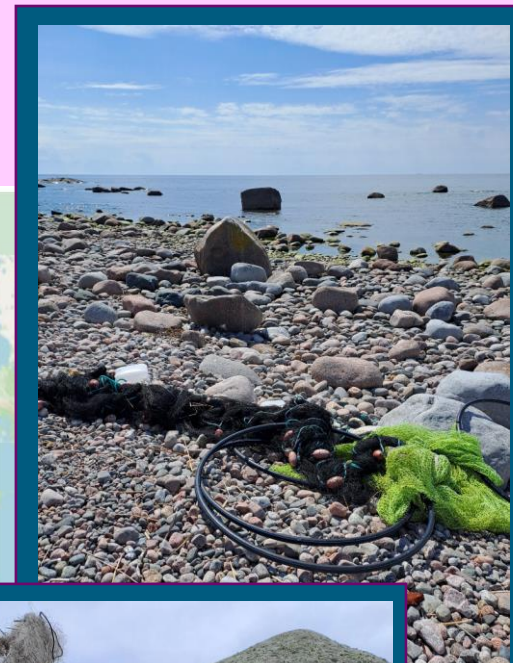
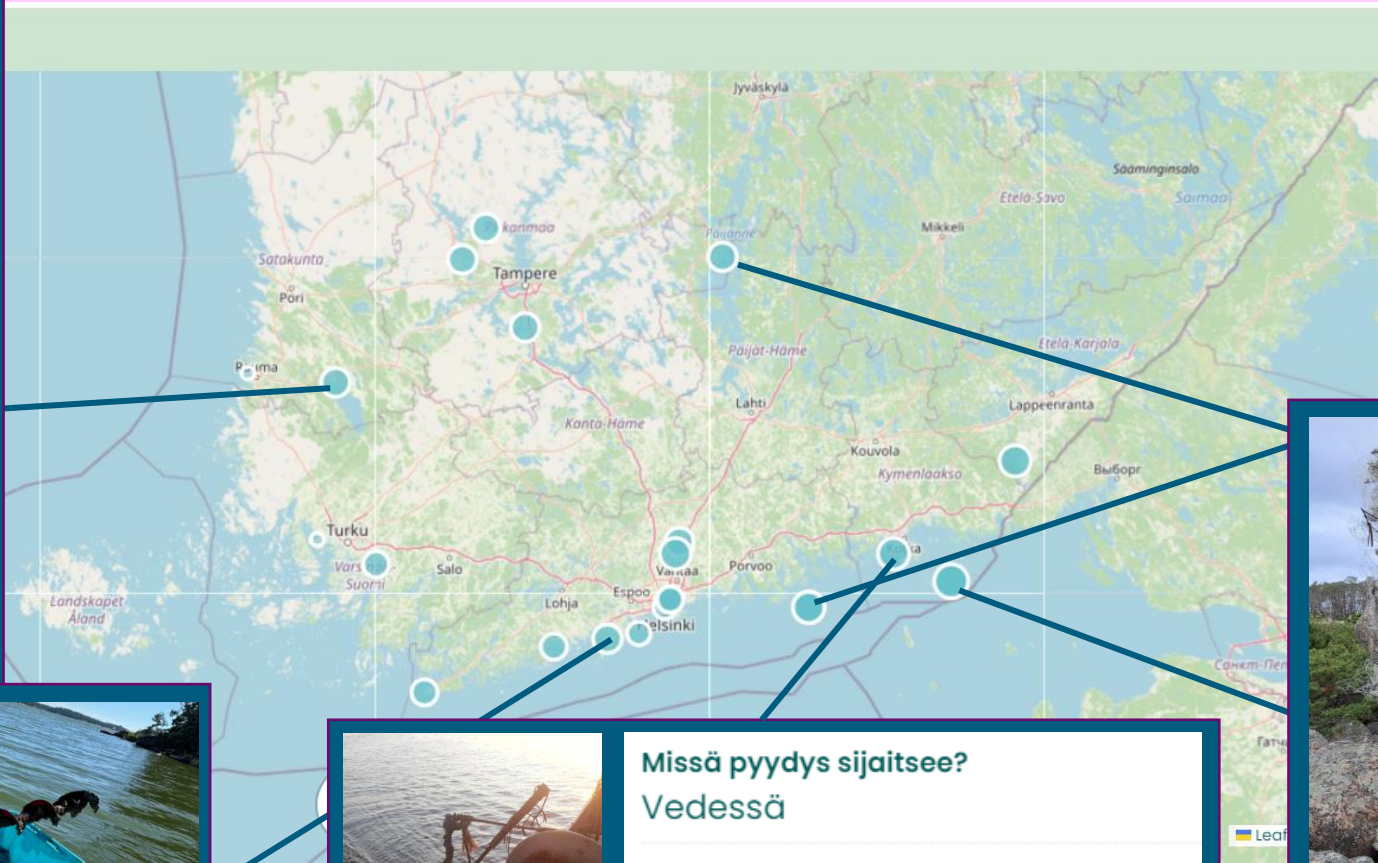

**Tiedon avulla voidaan
vaikuttaa
roskaantumiseen ja
kohdentaa toimia
eniten roskaantuneille
alueille**

Kalastusperäisen roskan havaintoja

Lisätiedot
Rannallejääneitä
viehepak-
katkennu-
kohoinee

Missä pyydys sijaitsee?
Vedessä

Lisätiedot
Lohirysän aita ankkureineen ja
kohoineen jäi silakkatrooliin. Osa
pyydyksestä saatiin ylös, mutta
valtaosa jäi mereen.

Tavoitteena myös kansalaisten aktivointi ja tietoisuuden lisääminen

Kuva: Maiju Lanki

Kuva: Anna-Riina Mustonen

Havainnon ilmoittaminen

rosgis.syke.fi

Tutkitaan roskien reitit

Auta tutkijoita — ilmoita roskahavaintosi

Rosgis on Suomen ympäristökeskuksen palvelu, jolla voi raportoida roskista ympäristössä. Havainnot auttavat tutkijoita selvittämään jätteiden alkuperän ja tukkimaan roskien reitit luontoon.

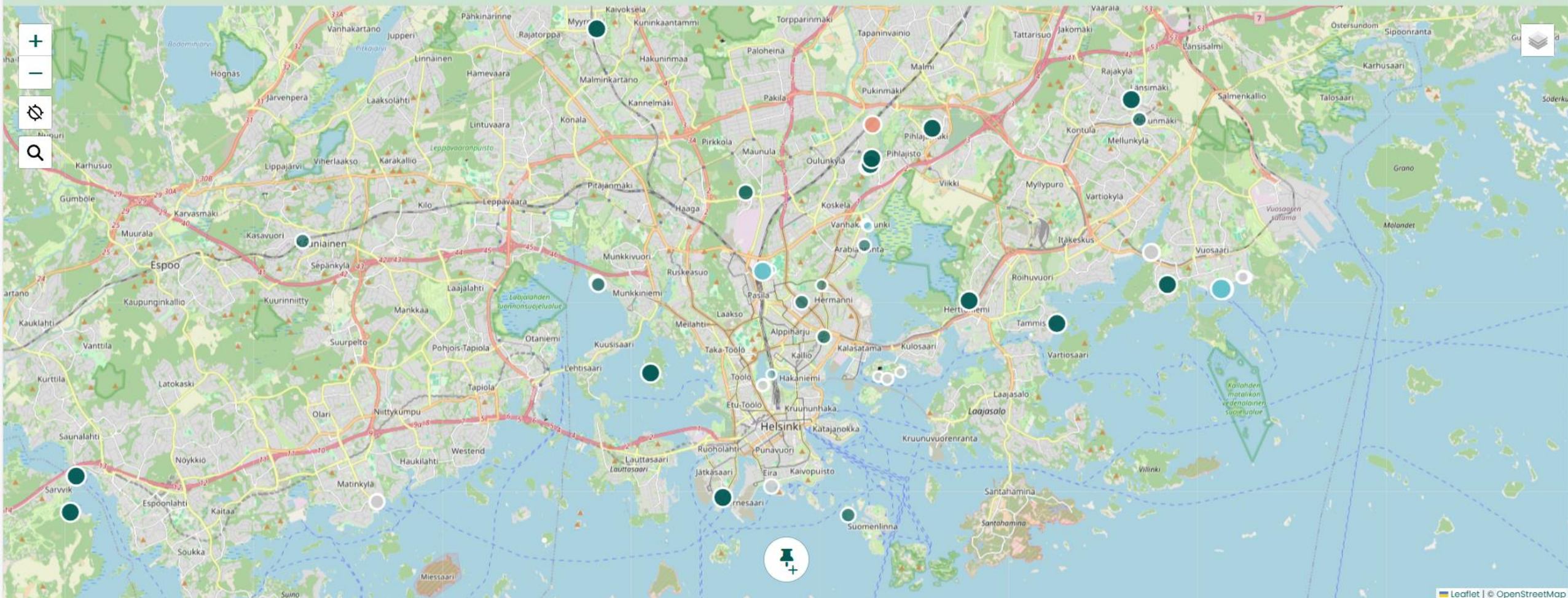
→ [Ilmoita roskahavaintosi](#)

Rosgis tilastot

Uusin havainto **eilen** aiheesta **roskainen paikka**.

Yhteensä **277** havaintoa tähän mennessä. Eniten aiheesta **pieni roska rannoilla -tutkimus**.

Etusivu → Roskakartta

Havainnon ilmoittaminen

1. Valitse sijainti kartalta

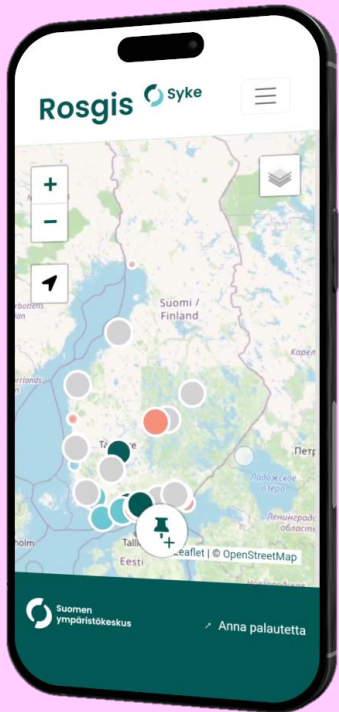
2. Valitse havaintotyyppi

3. Täytä lomake

4. Lähetä

Roskainen paikka

Muovipelletit rannalla

Kadonnut tai löytynyt kalanpyydys

Roskiin takertunut eläin

Pieni roska rannoilla - tutkimus

Rosgis

 Havaintotyyppi – Roskainen paikka

3 Täytä havainnon tiedot

Kaikki tähdellä (*) merkityt kentät ovat pakollisia.

Havaintoaika *

03/11/2025 01:48 PM

Roskahavainto *

☐ Ylivuotava roska-astia

☐ Roskia maassa

☐ Roskia vedessä

☐ Tupakantumpit

☐ Laiton kaatopaikka

☐ Muu roskahavainto

Lisätiedot

Valokuva(t)

 Suomen ympäristökeskus

[Evästeasetukset](#)

[Anna palautetta](#)

Lasikuituhylt Kukkiajärvellä

- Kukkian Luontokeskus kerää sijaintitiedot Rosgisin kautta

Kuvat: Leena Ilmola-Sheppard

Yhteistyö Helsingin kaupungin kanssa

- **Yhteinen rajapinta (Open 311)**
- **Roskahavainnot siirtyvät suoraan kaupungin palautejärjestelmiin**
 - Kunnossapitopalvelut
 - Roskaantumisen reittien selvittäminen

Yhteistyö Helsingin kaupungin kanssa

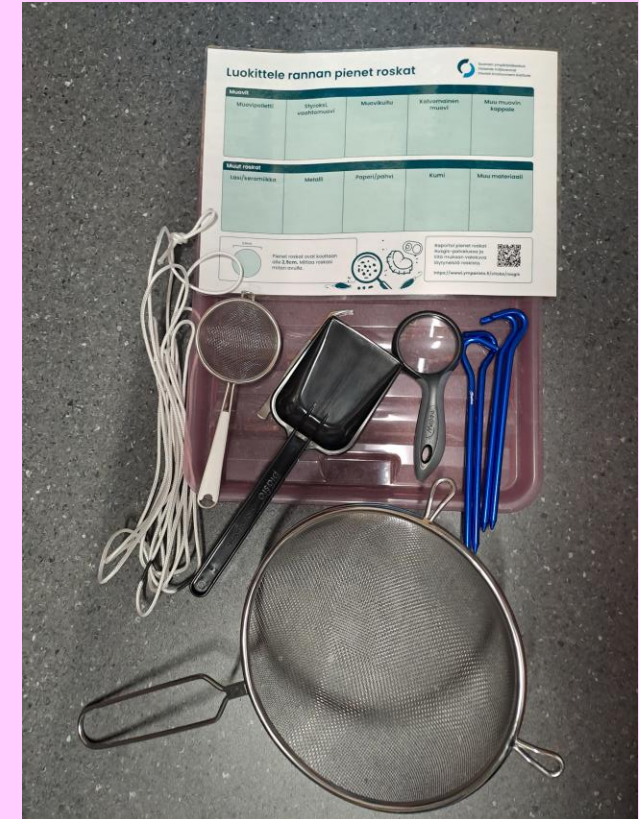
- Yhteisviestintää roskaantumisesta: sosiaalinen media, tapahtumat
- Kampanjat & kilpailut
- Puistokummitoiminta

Yhteistyö Helsingin kaupungin kanssa

- Kirjastoilta lainattavissa roskatutkimustarvikkeita ryhmien käyttöön.

Kuva: Essi Aarnio-Linnanvuori

Kuva: Anna-Riina Mustonen

Materiaaleja kouluille

- Oppilaat kansalaistutkijoina
- Tulosten ilmoitus Rosgisilla

Toimijat ja osahankkeet

Täydentävät hankkeet

Muovit, ympäristö ja kiertotalous

Tulokset

Aktiivinen kansalainen

Etusivu > PlastLIFE >

Tutki pientä muoviroskaa rannalla – raportoi havaintosi tutkimuskäyttöön

Tutki pientä muoviroskaa rannalla – raportoi havaintosi tutkimuskäyttöön

Tutki pientä muoviroskaa rannalla – raportoi havaintosi tutkimuskäyttöön

Kuva: Niina Taivensaari

Suurin osa ympäristön roskasta on muovia. Suuret muoviroskat jauhautuvat luonnossa yhä pienemmiksi hiukkasiksi, lopulta muuttuen niin pieniksi ettei niitä näe paljaalla silmällä.

Pienikokoisten muovikappaleiden havainnointia testataan nyt Suomessa ensimmäistä kertaa vuonna 2023 ja 2024. Suomen ympäristökeskus koostaa tuloksista ensimmäisen arvion pienen muovin määrästä Suomen rannoilla. Havaintoja kaivataan kaikkialta Suomesta.

Katso ohjevideo ja lataa ohjeet ja materiaalit käyttöösi.

Lataa tästä:

[Ohje: Pienen roskan havainnointi \(pdf\)](#)

[Pienen roskan luokittelualusta \(pdf\)](#)

[Pienen roskan tunnistusopas \(pdf\)](#)

Tutkitaan yhdessä roskien reitit!

anna-riina.mustonen@syke.fi

rosgis.syke.fi

Liity PlastLIFEn kuntien
sähköpostilistalle QR-
koodin kautta!

PlastLIFE:n kuntayhteyshenkilö:
hanna.savolahti@syke.fi

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

LIFE21-IPE-FI-PlastLIFE

PlastLIFE-hanke saa EU:n LIFE-ohjelmasta rahoitusta, jolla hankkeen materiaalit on tuotettu. Materiaalien sisältö edustaa ainoastaan hankkeen omia näkemyksiä, joista CINEA/Euroopan komissio ei ole vastuussa.

| plastlife.fi | [#plastlife](https://twitter.com/plastlife) |

FISU-verkosto: Kestävän kulutuksen mahdollisuudet kuntien työssä – oppeja FisU-verkoston Ei ylikulutusta –työstä – asiantuntija **Maiju Haltia-Nurmi**, FisU-verkosto (Finnish Sustainable Communities)/Motiva Oy

Kestävän kulutuksen mahdollisuudet kuntien työssä – oppeja Fisu-verkoston Ei ylikulutusta -hankkeesta

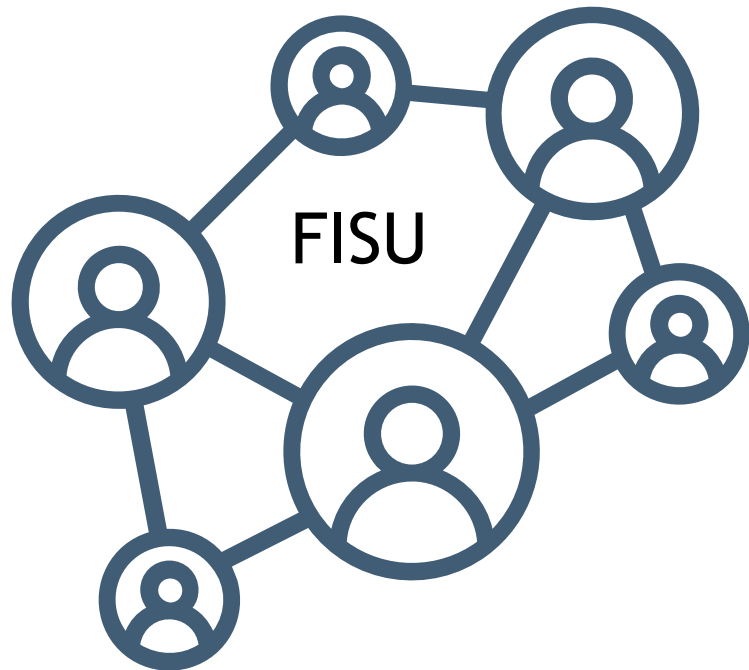
Maiju Haltia-Nurmi

FISU

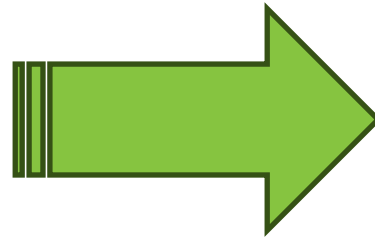
Elinvoimaa kestäväällä kuntatyöllä

19.3.2025

Resurssiviisaus

Edelläkävijyys

Kestävä
hyvinvointi

Kasvu

Suomalaiset ovat tilastoissa varsinaisia maapallon tuholaisia – Selvitimme, mistä ihmeestä on kyse

Kuluttaminen | Suomalaiset ovat onnistuneet vähentämään kulutuksensa ilmastopäästöjä merkittävästi, mutta tilastoissa olemme silti ylikulutuspahisten joukossa.

HS 15.3.2025

Asumisen päästöt ovat edelleen kolmanneksen kotitalouksien ilmastopäästöistä. Myös autoilu, ostelu ja syöminen ovat merkittävä osa suomalaisten kulutusta. Kuva: Lehtikuva

Green deal -toiminta

Kuntalaiset

Yritykset

Motiva + SYKE +

Hyvinkää

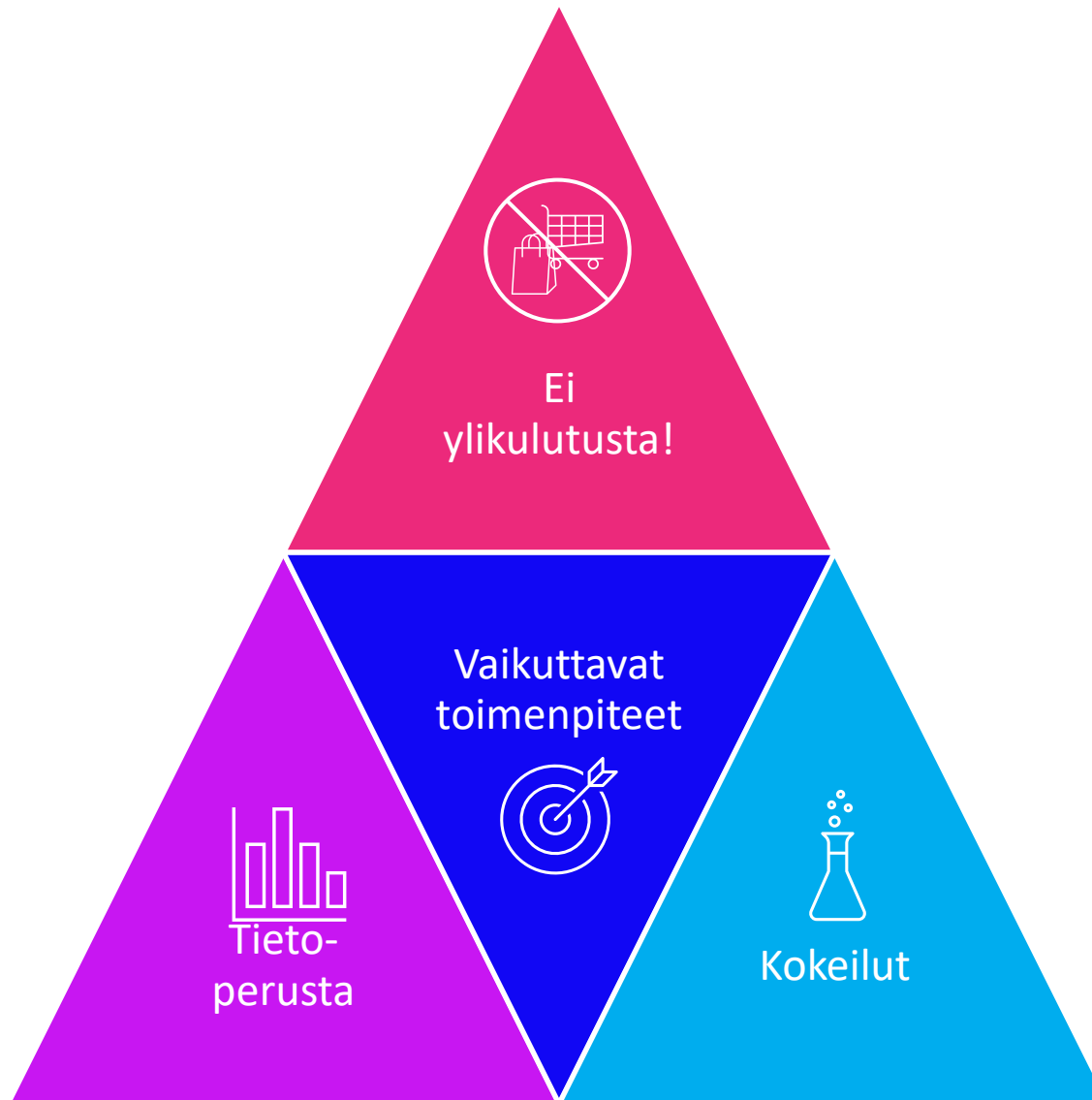
Joensuu

Jyväskylä

Lappeenranta

Turku

Vantaa

Tilastokeskus

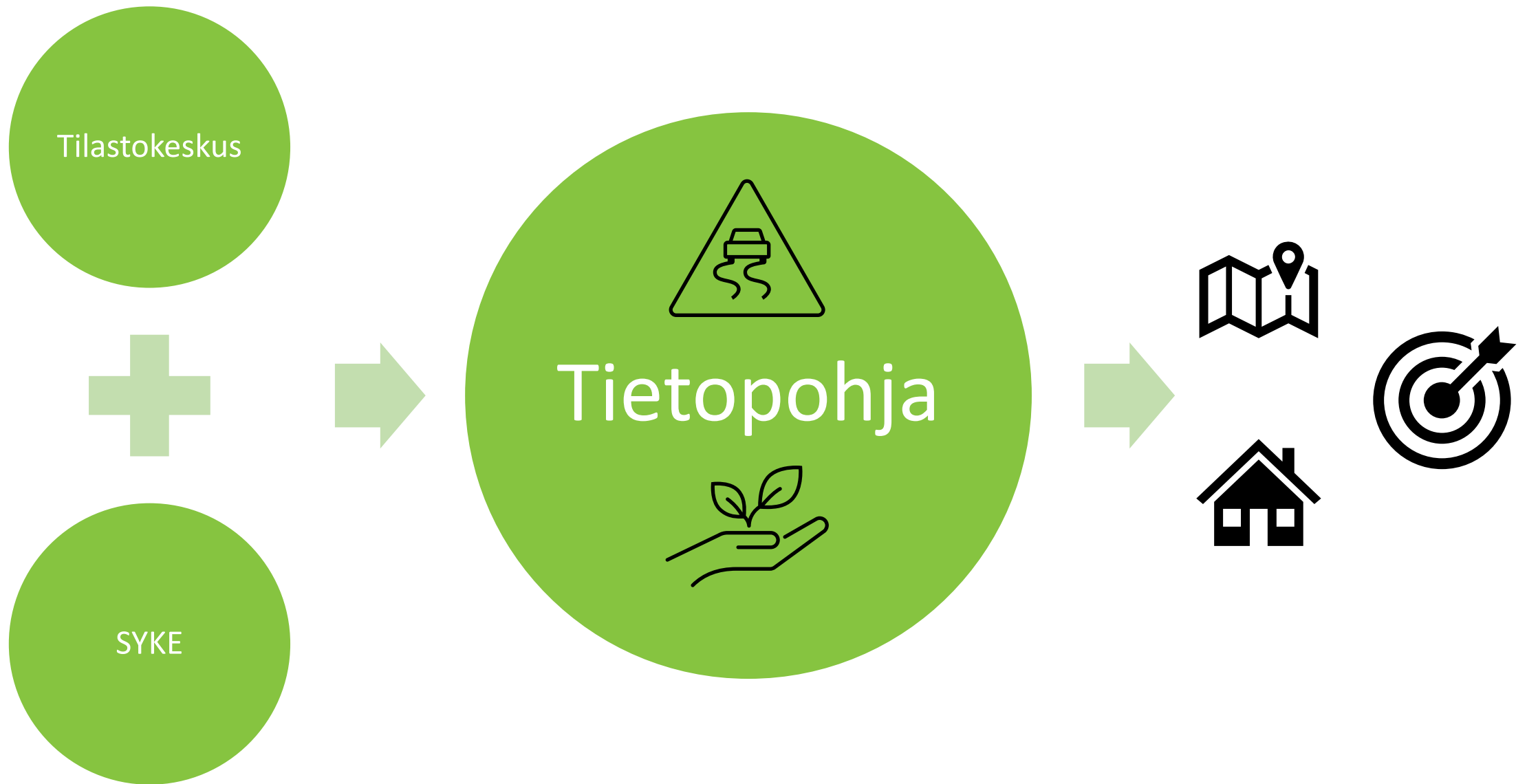

SYKE

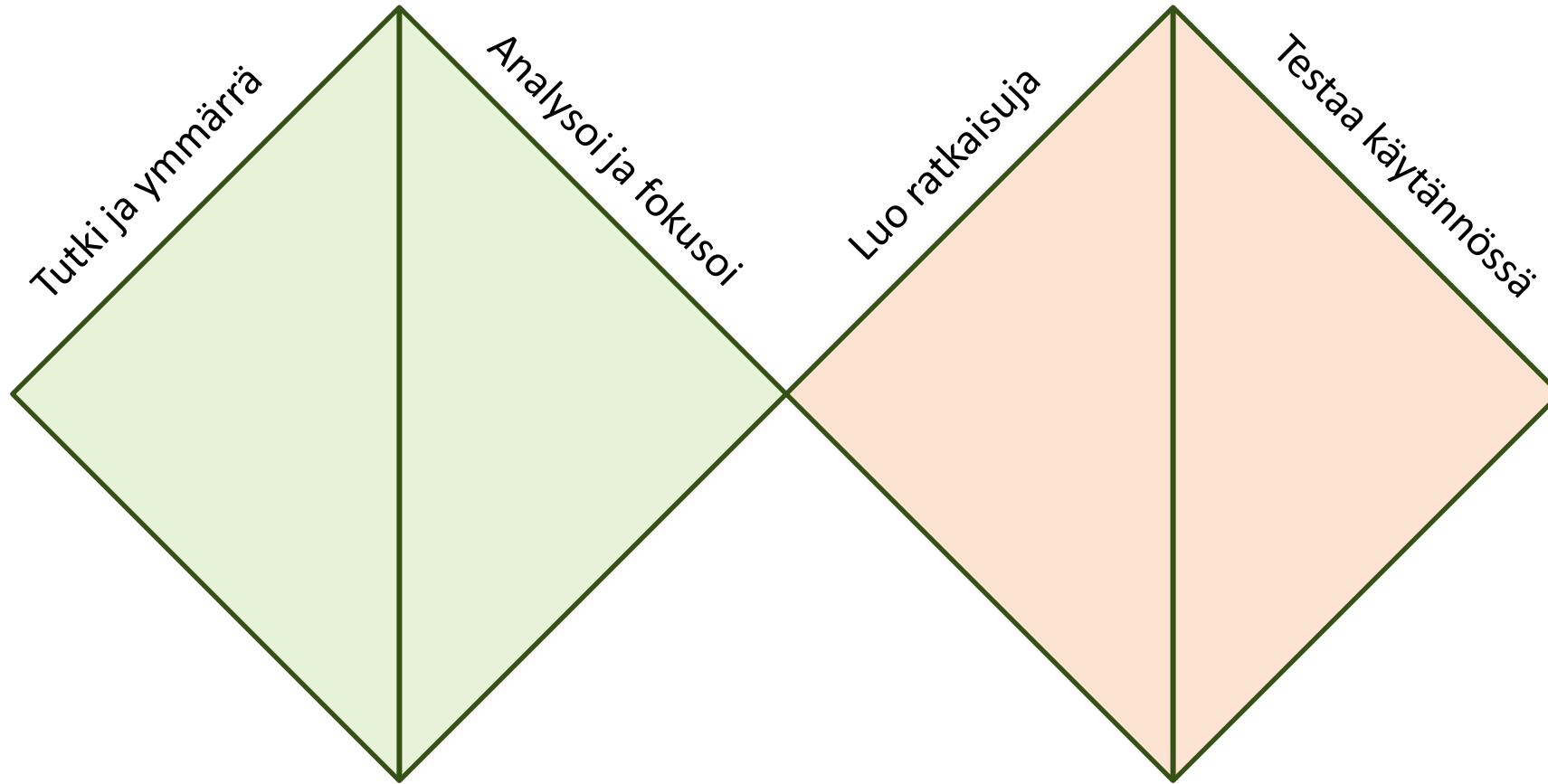
Tietopohja

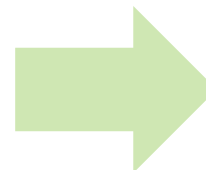
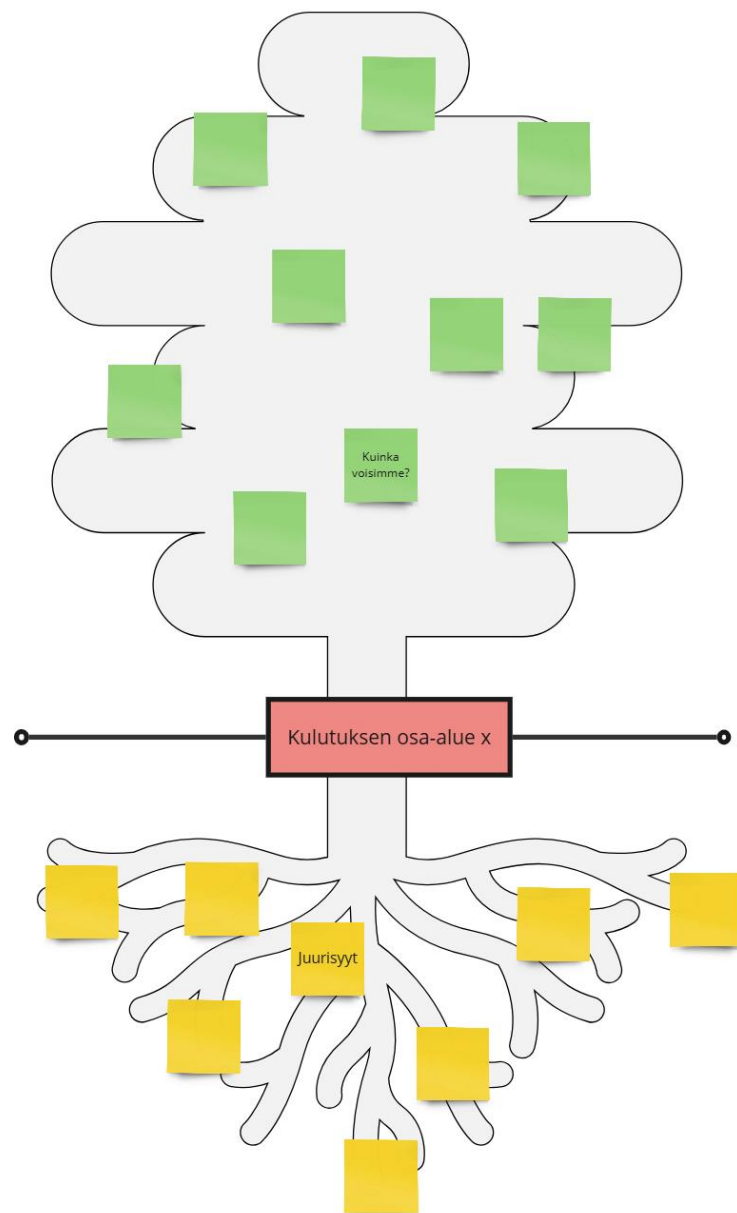
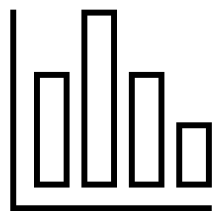

Tunnista oikea ongelma

Suunnittele ratkaisu(t)

HYVINKÄÄ *h*

Viestintä + neuvonta

Asumisen energiatehokkuuden parantaminen

J • ENSUU

Opiskelijoiden huonekalujen kierrätys

JYVÄSKYLÄ

Kestävämpi työmatkaliikkuminen

Kiertotalouden palvelut tutuiksi

Kestävän elämäntavan edistäminen
dialogi-menetelmän avulla

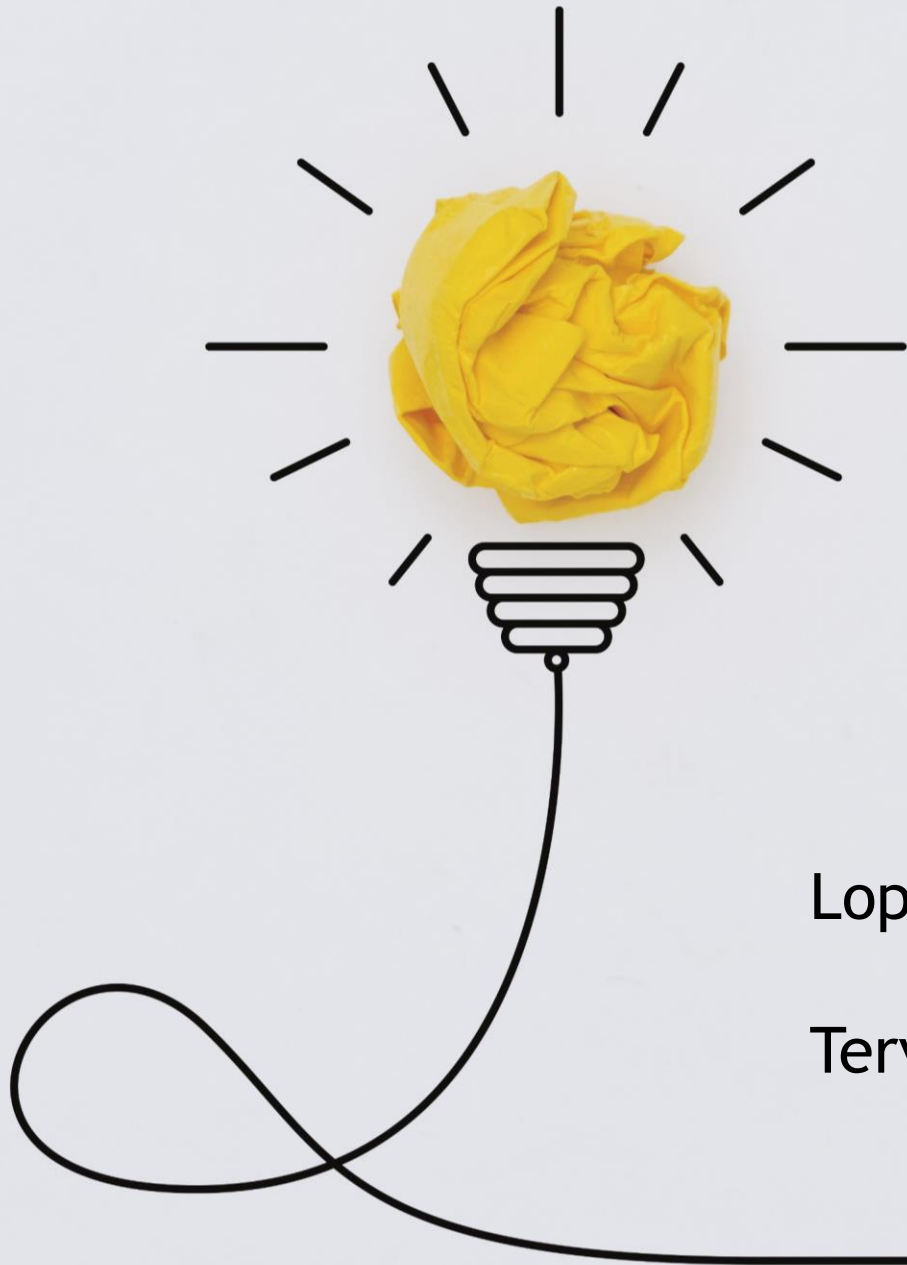

Liikuntavälineiden lainaus- ja huoltopalvelut & käsityö-tuunauspajat

Kestävä kulutus

Kuntien
vaikutusmahdollisuudet

Loppuwebinaari 10.6. klo 9-11

Tervetuloa kuulemaan hankkeen oppeja!

FISU

Elinvoimaa resurssiviisaudesta
jo vuodesta 2015

Tervetuloa Jyväskylään juhlatilaisuuteen 23.9.

The background of the slide features a blurred photograph of people walking in a park. Overlaid on this image are several large, colorful, dashed circular lines in shades of blue, green, yellow, orange, and red, creating a dynamic, circular pattern.

Kiertotalous-Suomi: Miksi kunnan kannattaa liittyä
Kiertotalouden green dealiin?
– johtava asiantuntija **Okariina Rauta**, Kiertotalous-
Suomi / Motiva Oy

Miksi kunnan kannattaa liittyä Kiertotalouden green dealiin?

19.3.2025

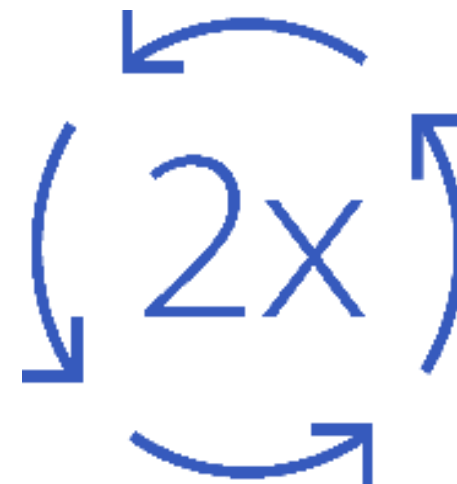
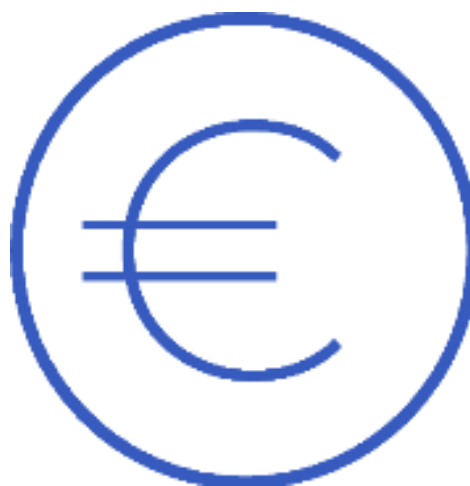
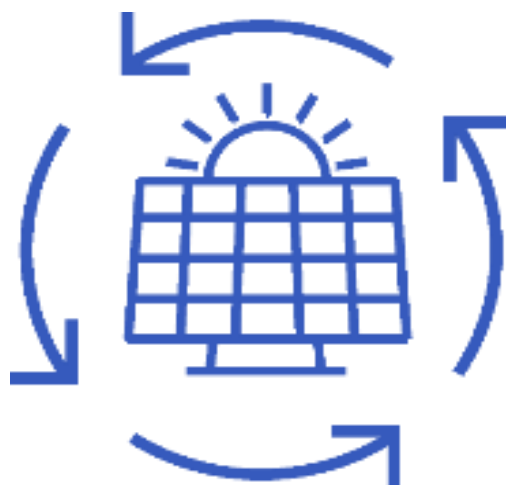
Okariina Rauta, Motiva/Kiertotalous-Suomi

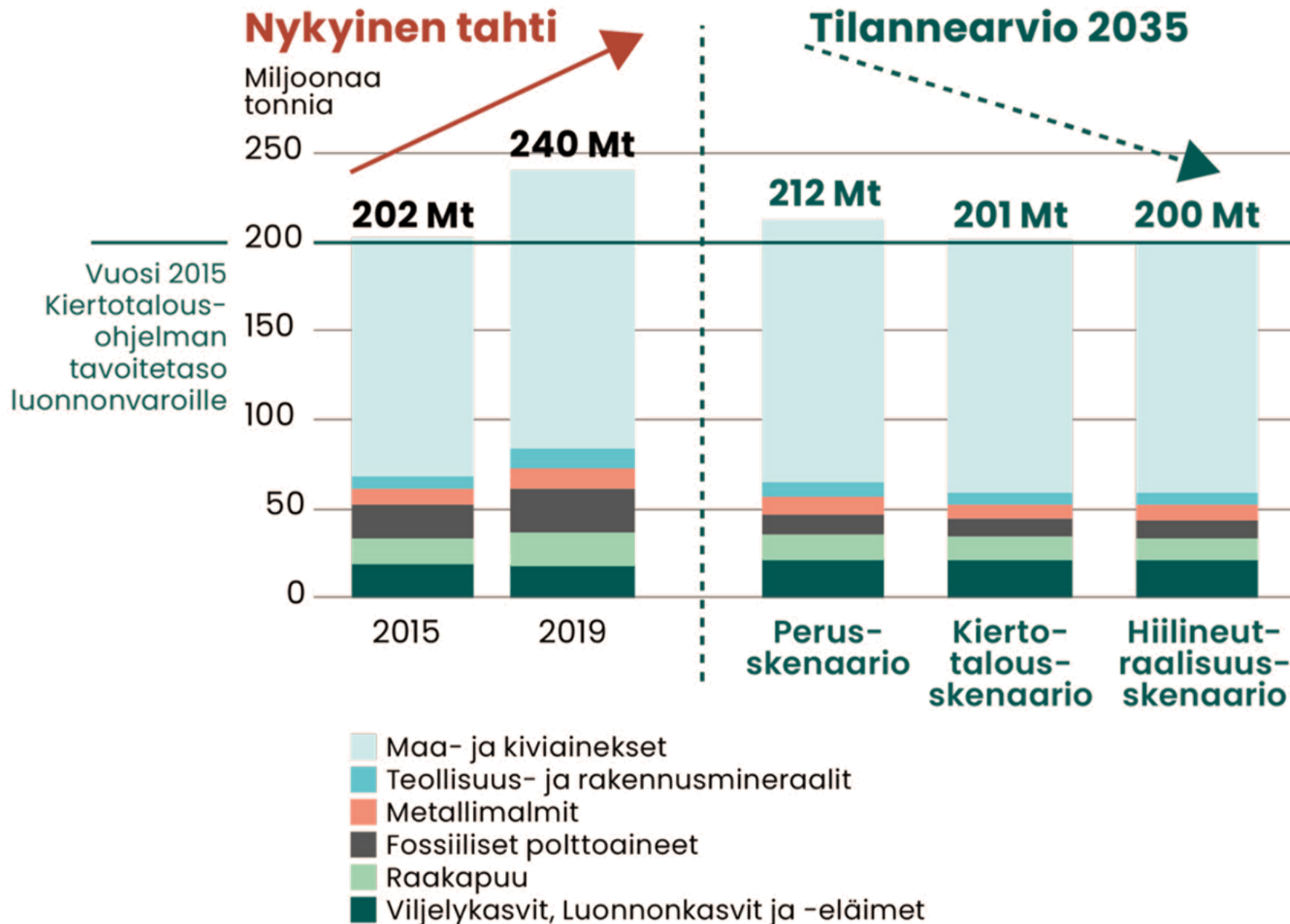

2035

2035

kiertotalouden
green deal

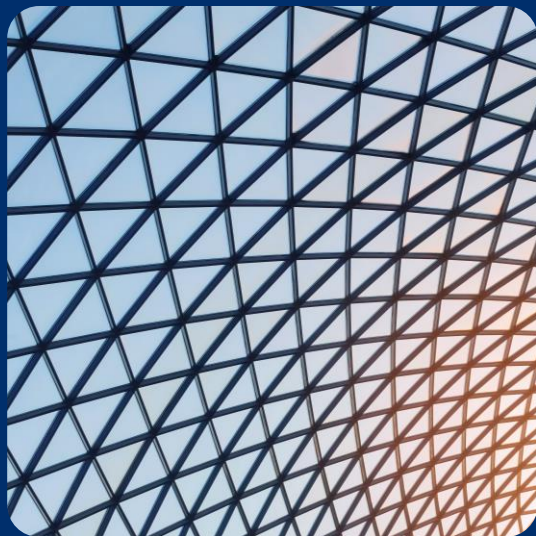
Lähde: Suomen kansantalouden materiaaliavirrat ja niiden vaikutukset: Toteutunut kehitys ja kiertotalouden skenaariot vuodelle 2035

Syke Policy Brief: Luonnonvarojen käyttöä voidaan vähentää ja samalla vahvistaa taloutta

**kiertotalouden
green deal**

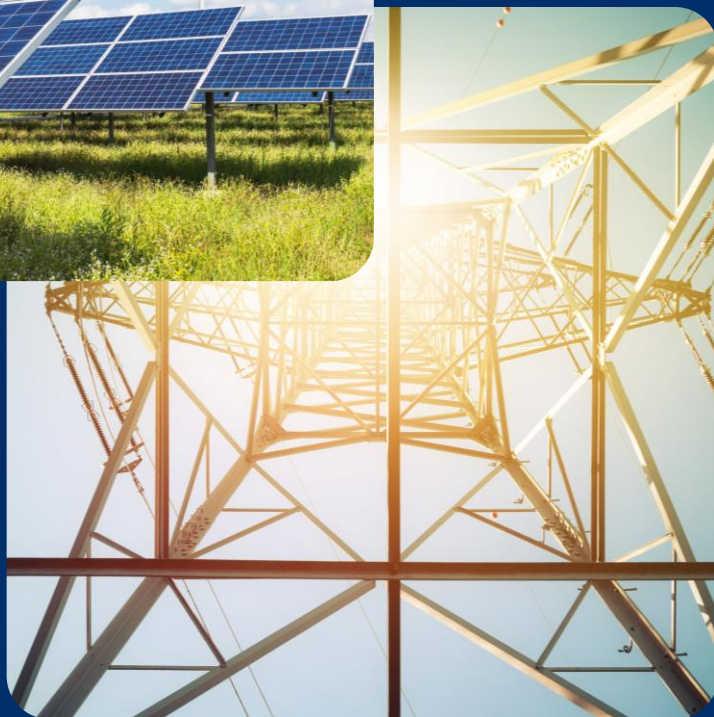
kiertotalouden green deal

Esittelijä

Esittelijä

13 valmista sitoumusta, kymmeniä valmisteilla

(tilanne tammikuu 2025)

kiertotalouden
green deal

vantaan energia

PORVOO BORGÅ

KESKI-SUOMEN LIITTO

YLVÄ

Hyödyt ?

Kiertotalouden green deal syntyy näin.

Kiertotaloussiirtymä tapahtuu viidellä muutosalueella, jotka jakautuvat toimenpidealueisiin. Sitoutuja valitsee omat toimenpiteensä vähintään kahdelta toimenpidealueelta.

1. Organisaatio valitsee toimia vähintään kahdelta toimenpidealueelta.

2. Organisaatio konkretisoi toimenpiteet oman toimintansa ja lähtötasonsa näkökulmasta.

3. Arviointiryhmä antaa suosituksensa sitoumuksen hyväksymisestä tai korjaamisesta ministeriölle. Organisaation ylin päättävä taho hyväksyy sitoumuksen.

4. Organisaatio raportoi toimiensa edistymisestä Sitoumus 2050 -alustalla joka kolmas vuosi. Kiertotalouden green dealin ohjausryhmä seuraa ja sparraa sitoumusten toteutusta.

Kiitos!

Okariina Rauta

Okariina.rauta@motiva.fi

041 524 7621

Hanna Savolahti

hanna.savolahti@syke.fi

0295 251 592

Jenni Rovio

jenni.Rovio@motiva.fi

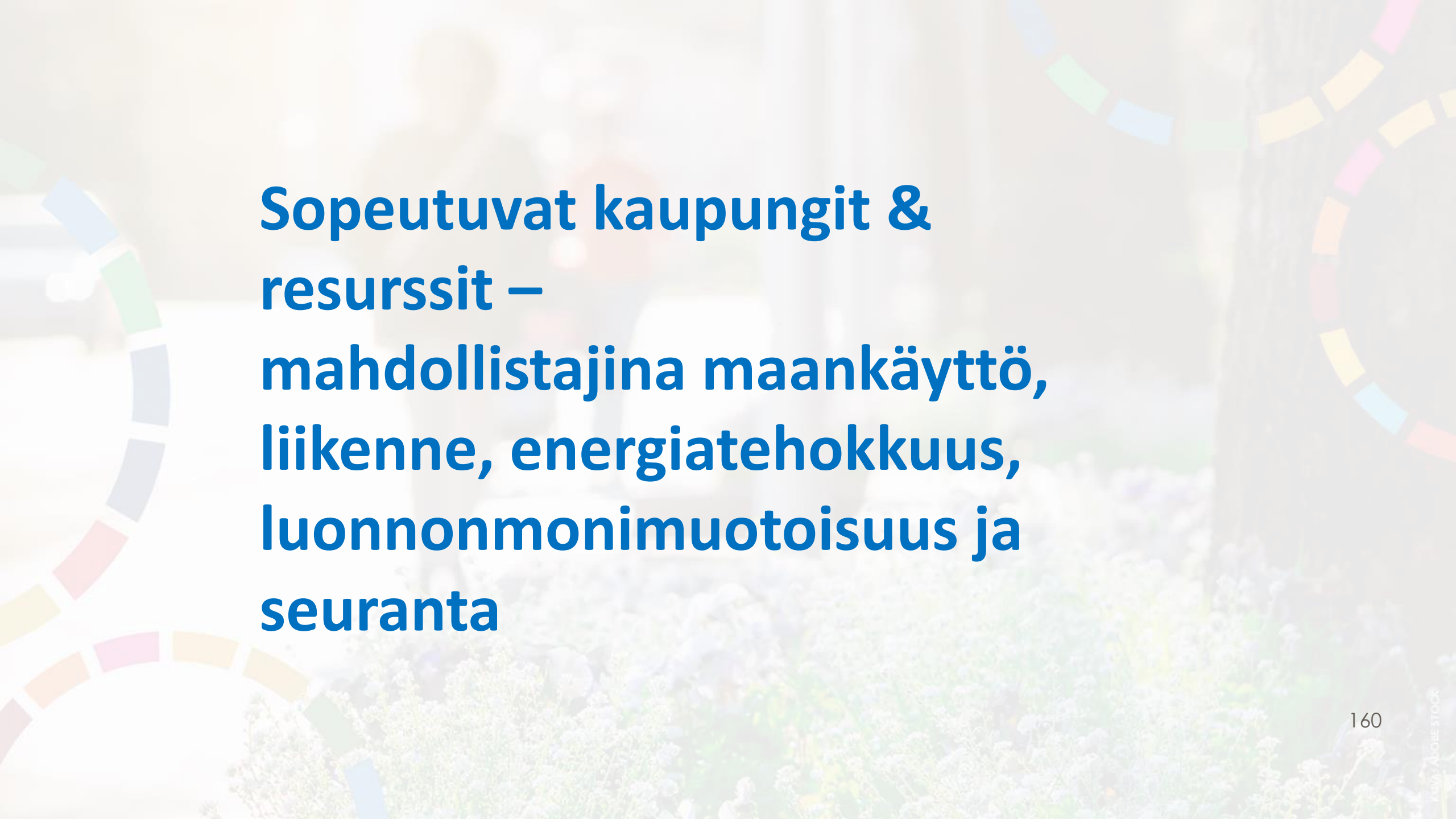
040 725 9019

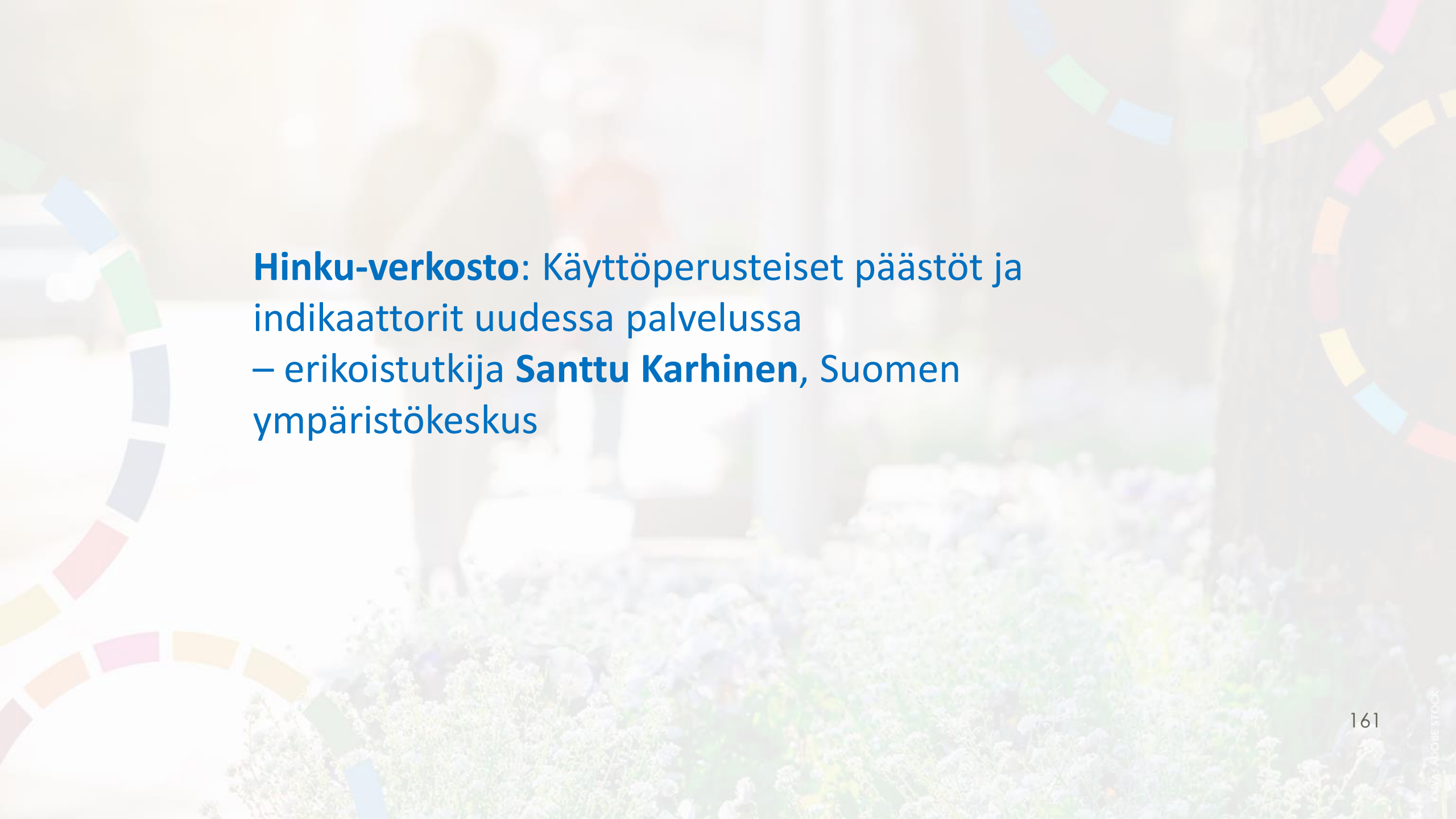
Tuuli Myllymaa

Tuuli.Myllymaa@syke.fi

0295 251 437

The background of the slide features a blurred photograph of people walking in a park. Overlaid on this image are several large, semi-transparent circular patterns composed of colorful segments in shades of blue, green, yellow, orange, and pink. The text is centered in the upper half of the image.

Sopeutuvat kaupungit & resurssit – mahdollistajina maankäyttö, liikenne, energiatehokkuus, luonnonmonimuotoisuus ja seuranta

The background of the slide is a soft-focus photograph of a park. In the center, a person is walking a dog on a leash. To the right, another person is standing. The foreground is filled with a dense field of small, light-colored flowers. Overlaid on the image are several large, colorful, dashed circular patterns in shades of blue, green, yellow, orange, and red, which appear to be part of a larger graphic design.

Hinku-verkosto: Käyttöperusteiset päästöt ja
indikaattorit uudessa palvelussa
– erikoistutkija **Santtu Karhinen**, Suomen
ympäristökeskus

Käyttöperäiset päästöt ja indikaattorit uudessa palvelussa

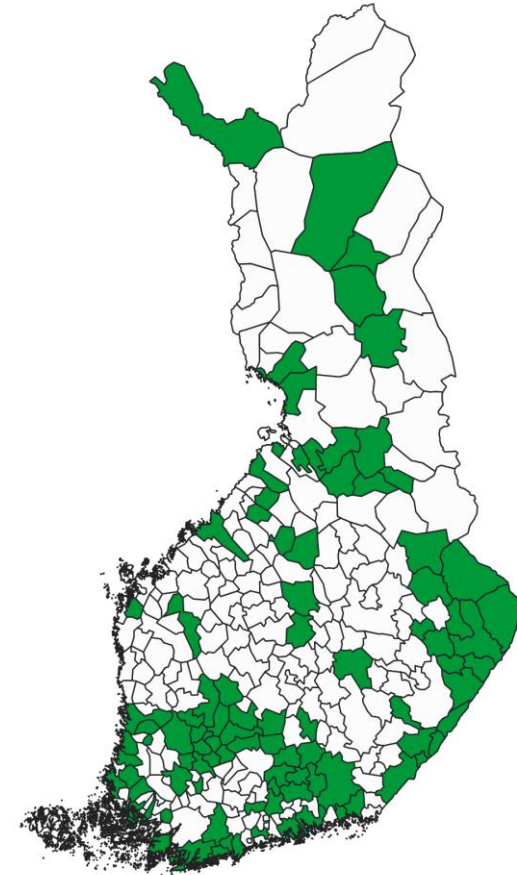
Santtu Karhinen, erikoistutkija, Syke
Hinku-verkosto
19.3.2025

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

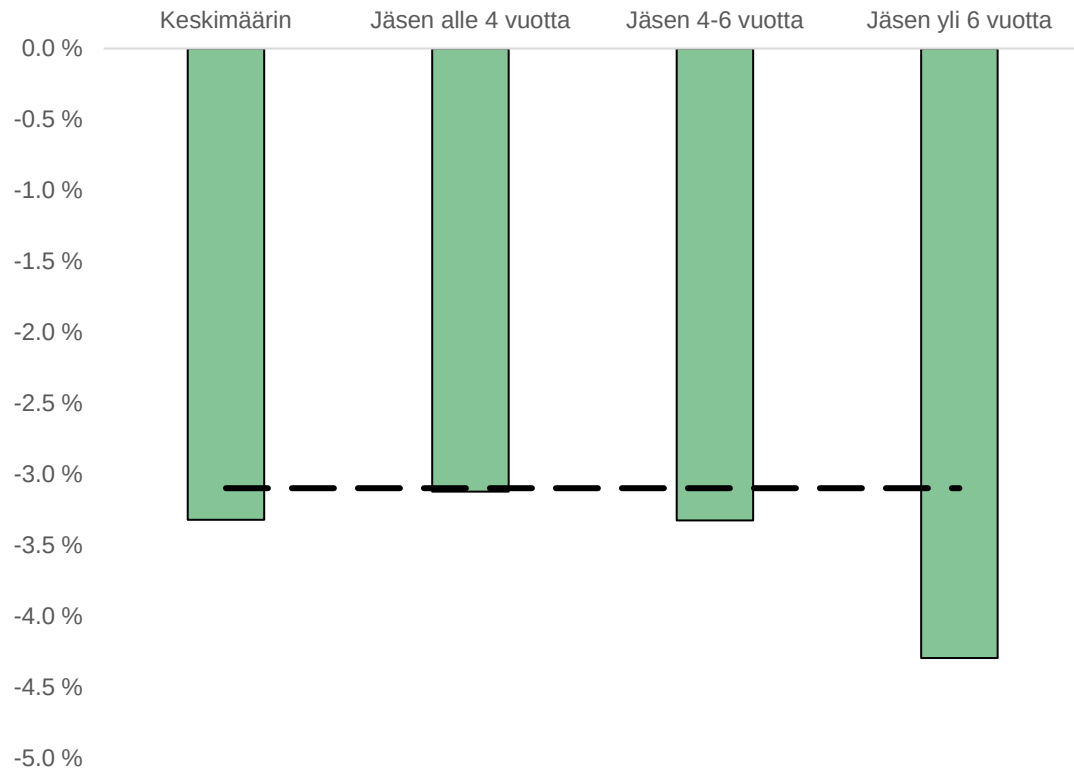
Kohti hiilineutraalia kuntaa (Hinku)

- Ilmastoverkosto, jonka toiminta käynnistyi hankkeena vuonna 2008
- Sittemmin laajentunut käsittämään 99 kuntaa ja 5 maakuntaa, joissa asuu yhteensä noin 2,5 miljoonaa asukasta
- Ytimessä
 - Kunnianhimoiset päästötavoitteet
 - Kuntien välinen yhteistyö
 - Kunnan sisäinen poliittinen ja poikkileikkaava sitoutuminen
- Lisätietoa <https://hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Hinku>

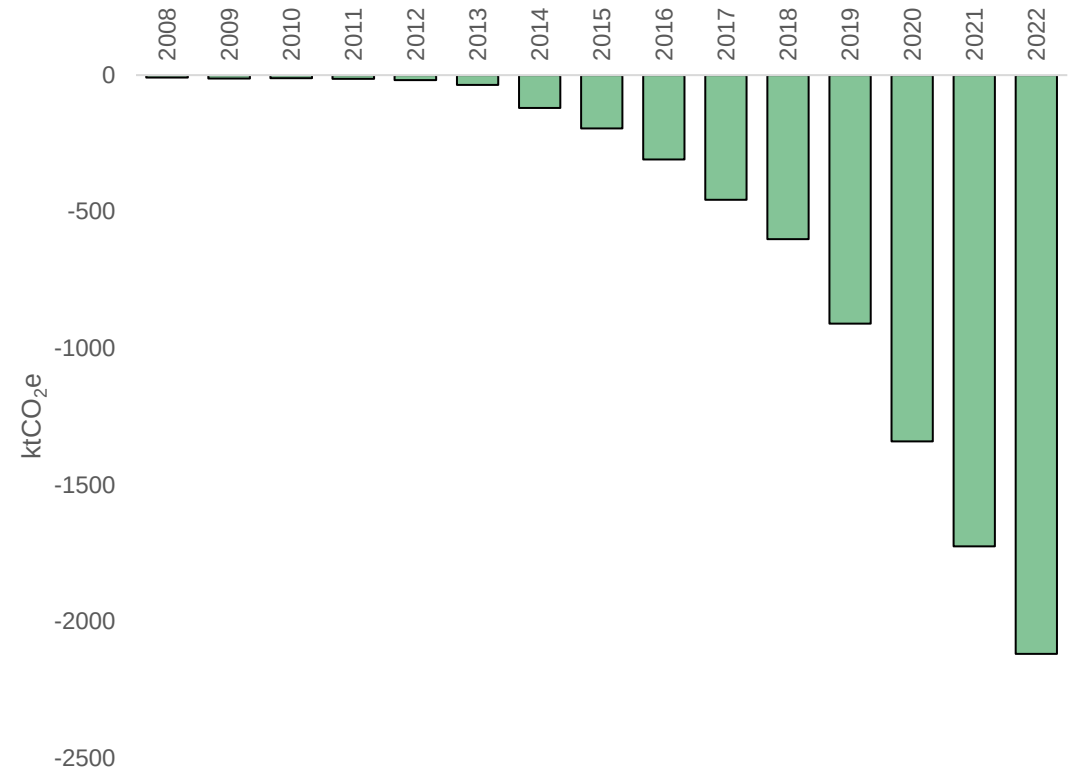

Pitkäjänteisyys tehostaa ilmastotyön vaikuttavuutta

Verkostojäsenyyden pituuden vaikutus päästöihin

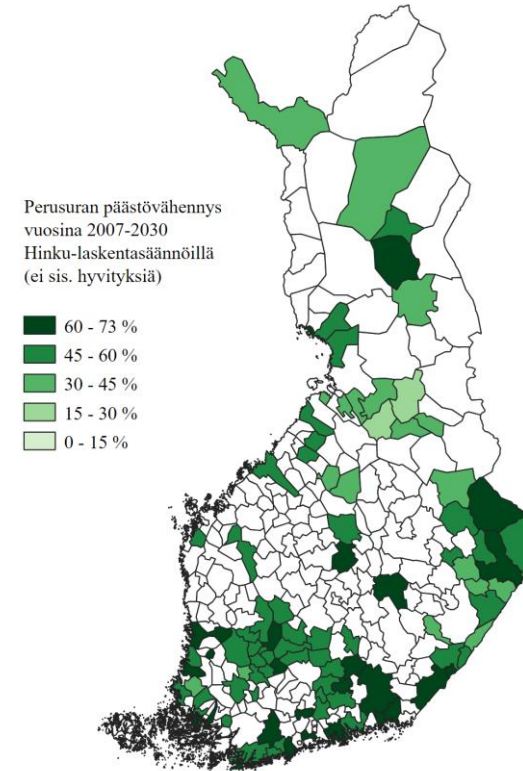
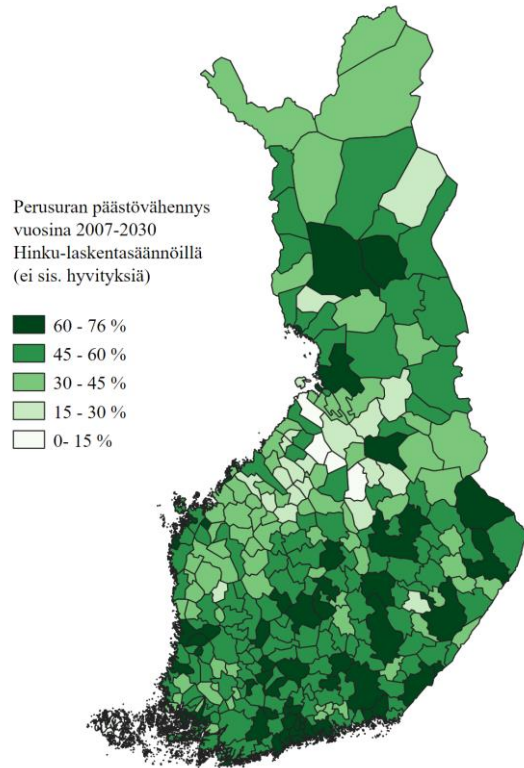

Kumulatiivinen päästövähennys

Lähde: julkaisemattomat mallinnustulokset. Ilman aikadynamiikkaa Karhinen, S., Peltomaa, J., Riekkinen, V. & Saikku, L. (2021) Impact of a climate network: The role of intermediaries in local level climate action. Global Environmental Change 67, 102225.

Ennustamme tulevaa kehitystä

Talous luo kannustimen ilmastotyölle

- Kestävän kehityksen lainan asiakkaita voivat olla Manner-Suomen kunnat.
- Edellytyksenä on, että asiakkaalla on voimassa oleva kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtäävä ilmastosuunnitelma, jonka valtuusto on kuluvalle tai edellisellä valtuustokaudella hyväksynyt tai päivittänyt.
- Ilmastosuunnitelman on sisällettävä
 - tavoite kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämisestä kunnassa
 - toimet, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään kunnassa
 - tiedot kasvihuonekaasujen päästöjen kehityksestä kunnassa
 - tiedot suunnitelman toteutumisen seurannasta.

Kestävän kehityksen laina kannustaa kuntia päästövähennyksiin

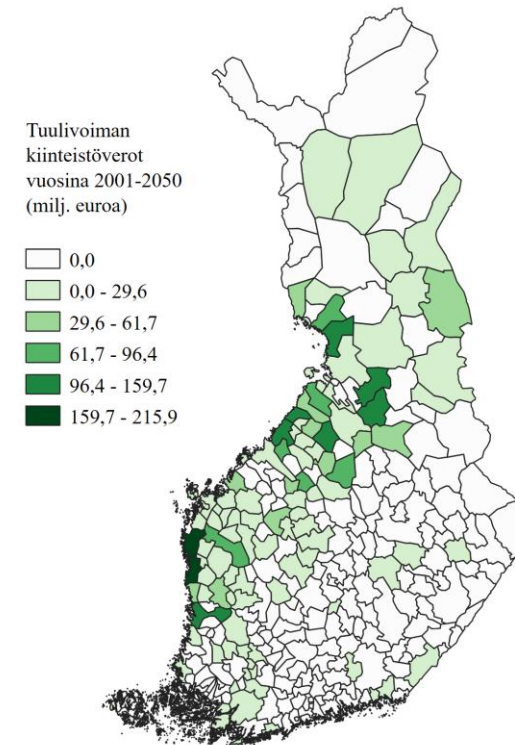
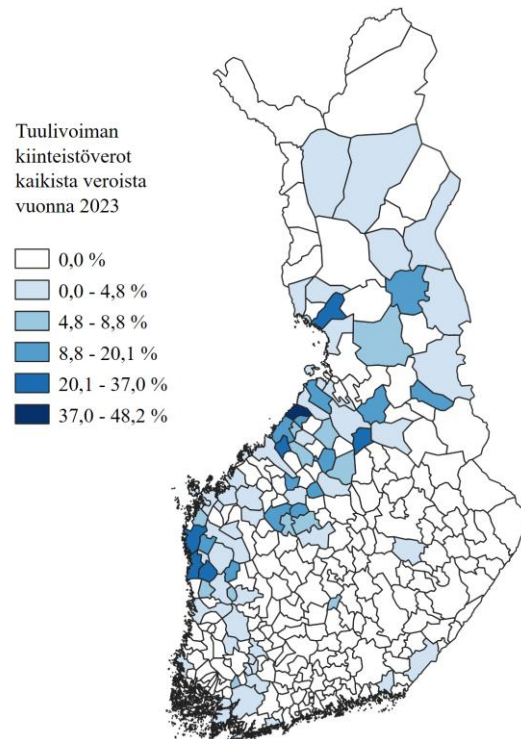
Kestävän kehityksen lainalla Kuntarahoitus edistää Pariisin ilmastopimuksen tavoitteita ja toimia ilmaston lämpenemisen rajoittamisessa ja ilmastomuutokseen sopeutumisessa. Haluamme huomioida kunnissa tehtävää ilmastotyötä ja osaltamme kannustaa kuntia jatkamaan kohti kestävämpää tulevaisuutta.

Kestävän kehityksen laina tarjoaa päästövähennystavoitteisiin yltäville kunnille edullisempaa rahoitusta.

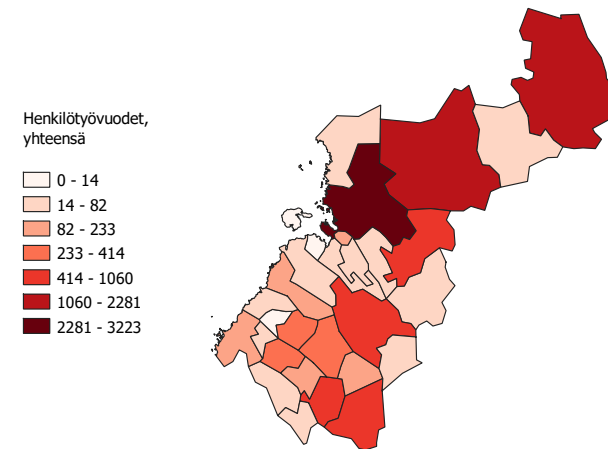
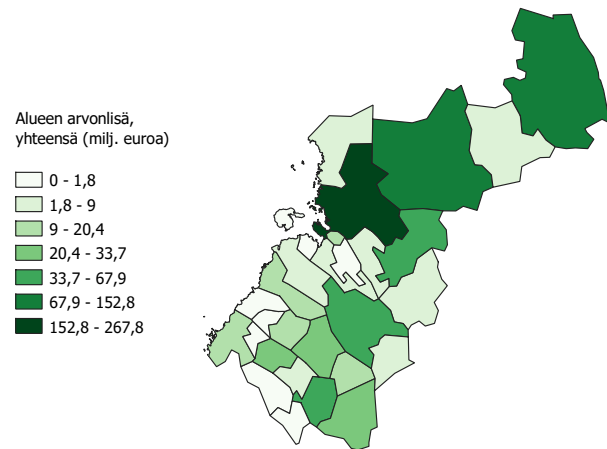
Kestävän kehityksen lainan myöntäminen edellyttää kunnalta voimassa olevaa ilmastosuunnitelmaa. Marginaalilennuksen saaminen vaatii päästövähennystavoitteiden saavuttamista.

Kestävän kehityksen lainaa ei ole sidottu tiettyyn hankkeeseen tai kohteeseen. Se on talousarviolaina, jota kunta voi käyttää tarpeelliseksi katsomallaan tavalla.

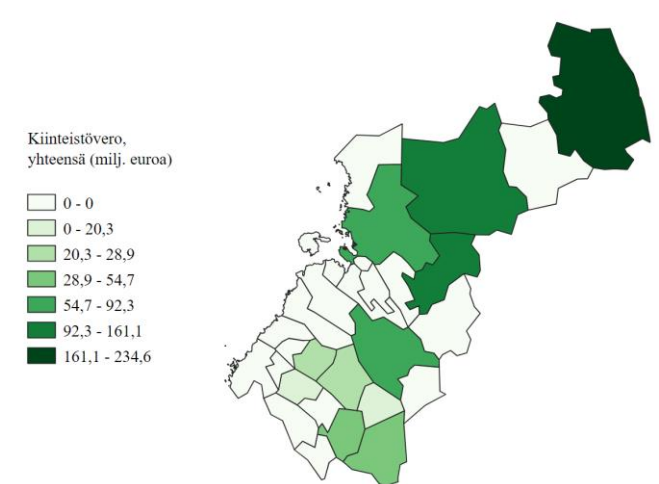
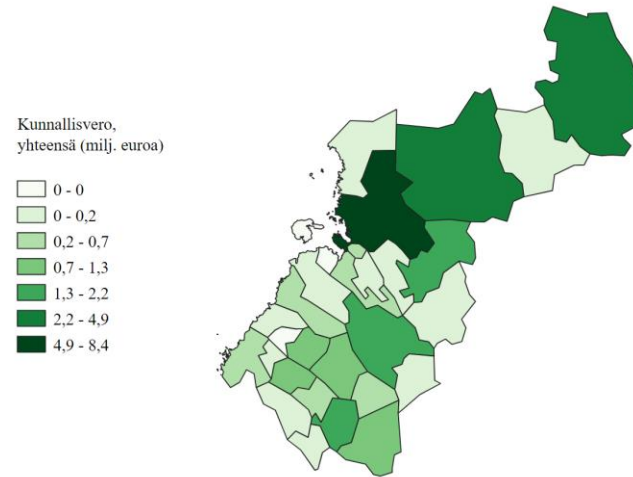
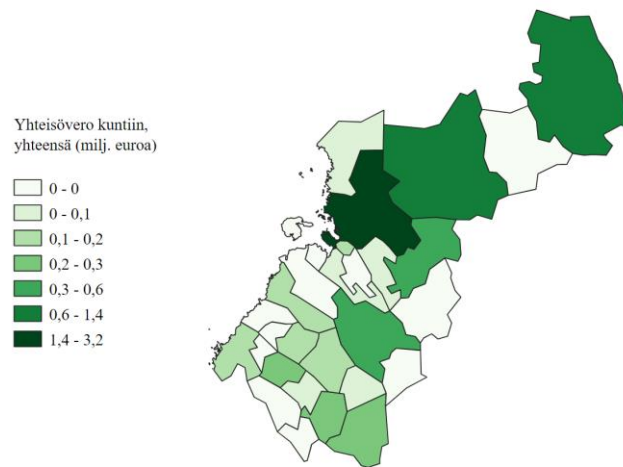
Vihreän siirtymän aluetalousvaikutukset – esimerkki tuulivoiman kiinteistöverot

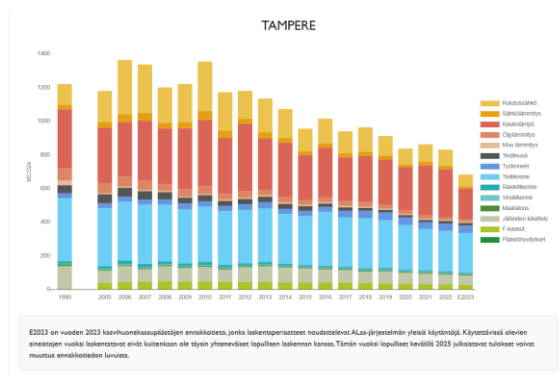
Tuulivoimahankkeiden arvonlisä ja työllisyys Pohjois-Pohjanmaalla

Tuulivoimahankkeiden verokertymät Pohjois-Pohjanmaalla

Ainutlaatuinen avoin tiedontuotanto

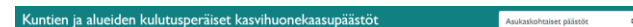
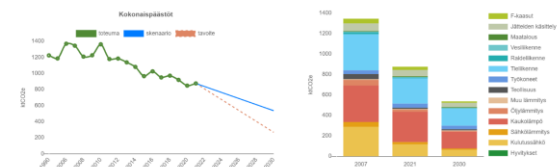

Kunnan kokonaispäästöt ovat muuttuneet -18 % verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoden 2005 verrattuna kokonaispäästöt ovat pienentyneet -42 %. Kun verrataan kunnan päästökehitystä koko maan keskiarvoon (-37 %), kunnan päästökehitys on ollut myönteisempää. Kaupunkimittaisen kuntien keskiarvoon (-43 %) verrattuna kunnan päästökehitys on ollut heikompa. Vuonna 2023 kolme suurinta päästösektoria kunnassa olivat Tieliikenne, Kaukoliikenne ja Kulkutussähköt. Näiden sektorien päästöt ovat muuttuneet suhteellisesti seuraavasti:

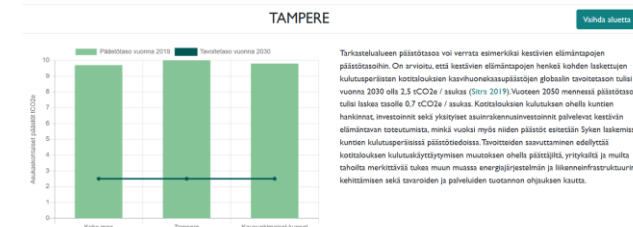
- Tieliikenne: -32 % suhteessa vertailuvuoteen, mikä tarkoittaa -109,9 tuhatta tonnia.
- Kaukoliikenne: -44 % suhteessa vertailuvuoteen, mikä tarkoittaa -143,9 tuhatta tonnia.
- Kulutustavalliset: -62 % suhteessa vertailuvuoteen, mikä tarkoittaa -116,1 tuhatta tonnia.

Vuonna 2023 päästöjen määrä asukaista kohden on ollut 2,7 tCO₂e, mikä on alhaisempi kuin koko maan keskiarvo (3,0 tCO₂e / asukas). Vertailuvuodesta 2005 lähtien asukaikohtaiset päästöt ovat muuttuneet -54 %. Kaupunki/maisten kuntien keskiarvoon (-50 %) verrattuna päästölähtöisyys vertailuvuodesta on ollut myönteisempää.

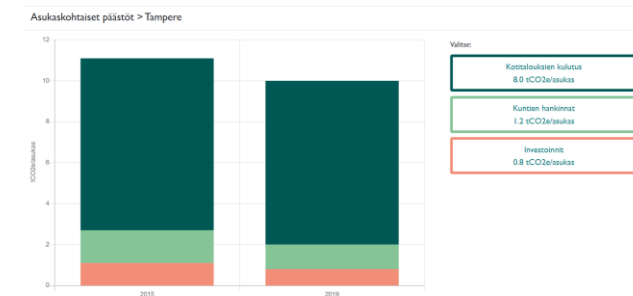
Tarkempia päästöanalyyskejä voit toteuttaa lataamalla valitun alueen aineiston sivuston alaosiosta

Suomen ympäristökeskuksen (Syke) laskemat kuntien kutsuperäiset kasvihoonekasvustopäätöt sisältyivät päästöt koitallouksien kulutuksesta, kuntien hankinnoista ja investoinneista sekä yksityisistä asuinrakennusinvestoinneista. Luvuissa on mukana sekä tarkasteluaueella että tuontityödykkaiden tuonnossa tarkastelualueen ulkopuolella muualla Suomessa ja ulkomailta muodostuvat suorat ja välilliset kasvihuonekasvustopäätöt. Oletetaan vuorokauden tulokset esitetään vertailukelpoisuuden vuoksi asukasohjainnaisina päästöinä, mutta kokonaispäästöt valtiotilastoiksi näkyvät yleisinä vuorokauttuloilla. Laskentavuodet ovat 2015 ja 2019. Laskentaeristeen perusteella on kuvattu menettelyllisyydestä (lisätietoja menetelmävaihtoehdoista).

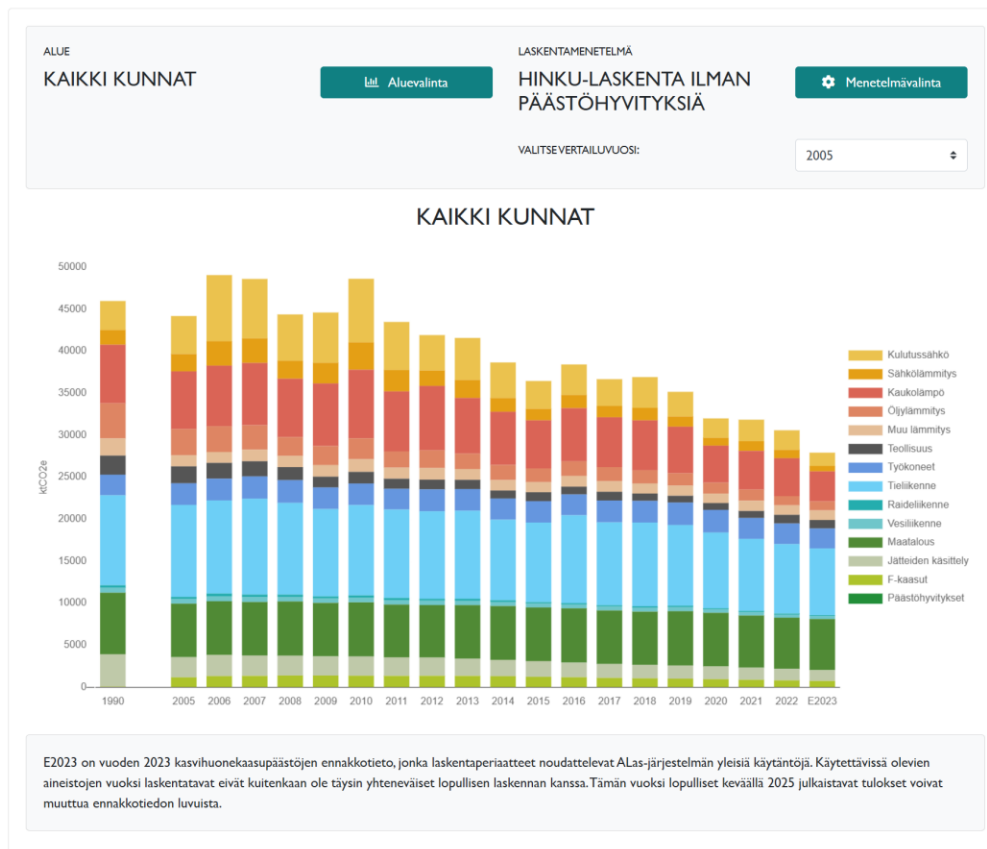
Tarkastelualueen päästöosaa voi verrata esimerkiksi keskieurojen elämäntapojen päästöosaan. On arvioitu, että keskieurojen elämäntapojen henkeä kohti laskettuja kutsuenergiaperusteisten kutsuenergiakustannus-kasvuhoitokassapäästöjen globaalit tavoitteet ovat vuoteen 2050 tulle 2,5 tCO₂e / asukas (Stira 2019). Vuoteen 2050 mennessä päästöosaa tulisi laskea toisella 0,7 tCO₂e / asukas. Kutsuenergian kuluksen ohella kuntien elämäntavat, investoinnit sekä yksiköittävät asuinrakennusinvestoinnit palvelevat keskeisinä elämäntavan toteutumista, mikä vuoksi myös niiden päästöjä esiteltiin sivu laisemmin kutsuenergian kulutusperusteisissä päästöosoissa. Toivottavasti sarvuttaminen edellyttää kutsuenergian kulutusyksiköityttymisen muutoksen ohella päästöllyä, yrityksiä ja muita taholia merkittäväksi tulla muun maa-alueen palvelusjärjestelmän ja liikenneinfrastruktuurin kehittämisessä sekä tavoitteiden ja painopisteiden noutaon ohjauksen kautta.

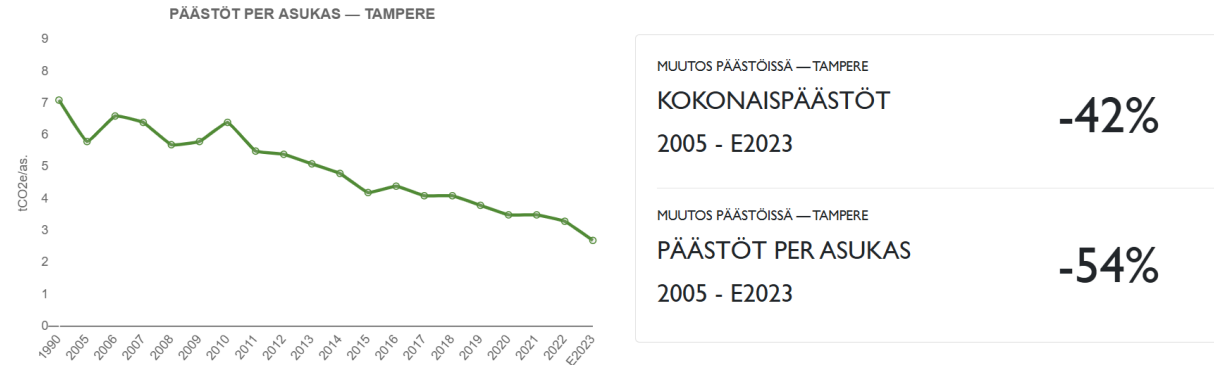
Valley

Kotitalousjien kulutus	8.0 tCO ₂ e/asukas
Kuntien hankinnat	1.2 tCO ₂ e/asukas
Investoinnit	0.8 tCO ₂ e/asukas

Käyttöperäisten päästöjen tietopalvelu

Päästökehityksen sanallinen kuvaus

Kunnan kokonaispäästöt ovat muuttuneet -18 % verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoteen 2005 verrattuna kokonaispäästöt ovat pienentyneet -42 %. Kun verrataan kunnan päästökehitystä koko maan keskiarvoon (-37 %), kunnan päästökehitys on ollut myönteisempää. Kaupunkimaisten kuntien keskiarvoon (-43 %) verrattuna kunnan päästökehitys on ollut heikompaa. Vuonna 2023 kolme suurinta päästösektoria kunnassa olivat Tieliikenne, Kaukolämpö ja Kulutussähkö. Näiden sektorien päästöt ovat muuttuneet suhteellisesti seuraavasti:

- Tieliikenne: -32 % suhteessa vertailuvuoteen, mikä tarkoittaa -109.9 tuhatta tonnia.
- Kaukolämpö: -44 % suhteessa vertailuvuoteen, mikä tarkoittaa -143.9 tuhatta tonnia.
- Kulutussähkö: -62 % suhteessa vertailuvuoteen, mikä tarkoittaa -116.1 tuhatta tonnia.

Vuonna 2023 päästöjen määrä asukasta kohden on ollut 2.7 tCO₂e, mikä on alhaisempi kuin koko maan keskiarvo (5.0 tCO₂e / asukas). Vertailuvuodesta 2005 lähtien asukaskohtaiset päästöt ovat muuttuneet -54 %. Kaupunkimaisten kuntien keskiarvoon (-50 %) verrattuna päästökehitys vertailuvuodesta on ollut myönteisempää.

Tarkempia päästöanalyysseja voit toteuttaa lataamalla valitun alueen aineiston sivuston alaosiosta.

Tarkimmat päästötiedot ja indikaattorit

Tarkemmat päästötiedot ja indikaattorit

Klikkaamalla alla olevia sektorikohtaisia painikkeita voit tarkastella kasvihuonekaasupäästöjä, energiankulutusta ja muita päästöihin sekä energiankulutukseen vaikuttavia tekijöitä tarkimman laskentatason mukaisesti. Indikaattorit esitetään valitun laskentamenetelmän mukaisesti. Mikäli tarkastelualueella ei ole päästöjä valitulla sektorilla, kuvia ei näytetä. Esitettävät tiedot kattavat kaikki vuodet, joilta aineistoa on saatavilla ja joiden käyttö ei ole tietosuojan rajoittamaa.

Kulutussähkö

Sähkölämmitys

Kaukolämpö

Öljylämmitys

Muu lämmitys

Teollisuus

Työkoneet

Tieliikenne

Raideliikenne

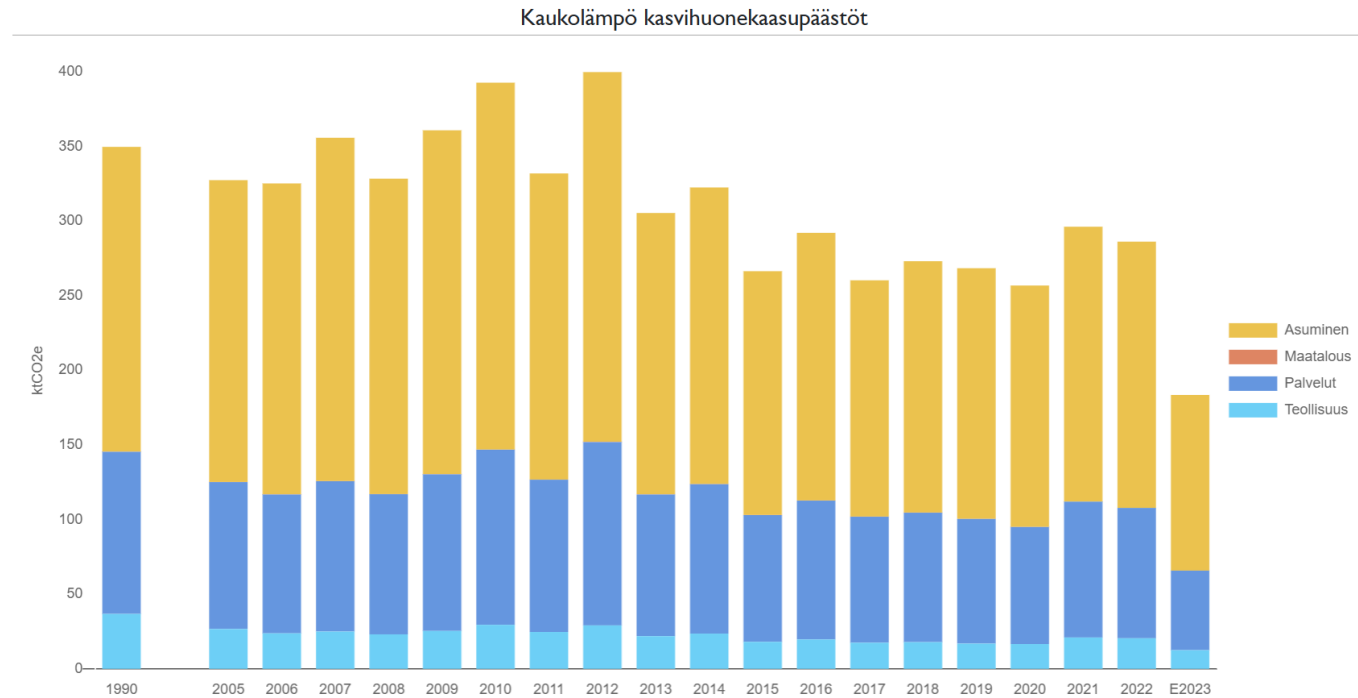
Vesiliikenne

Maatalous

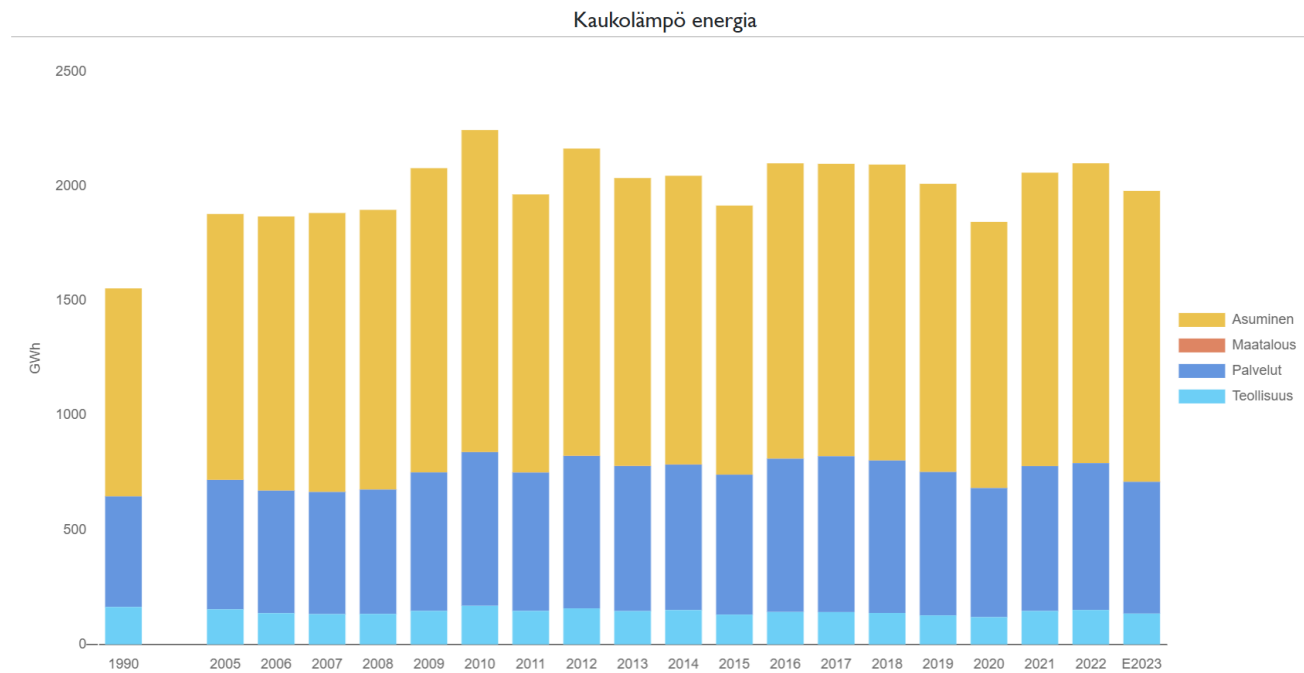
Jätteiden käsittely

F-kaasut

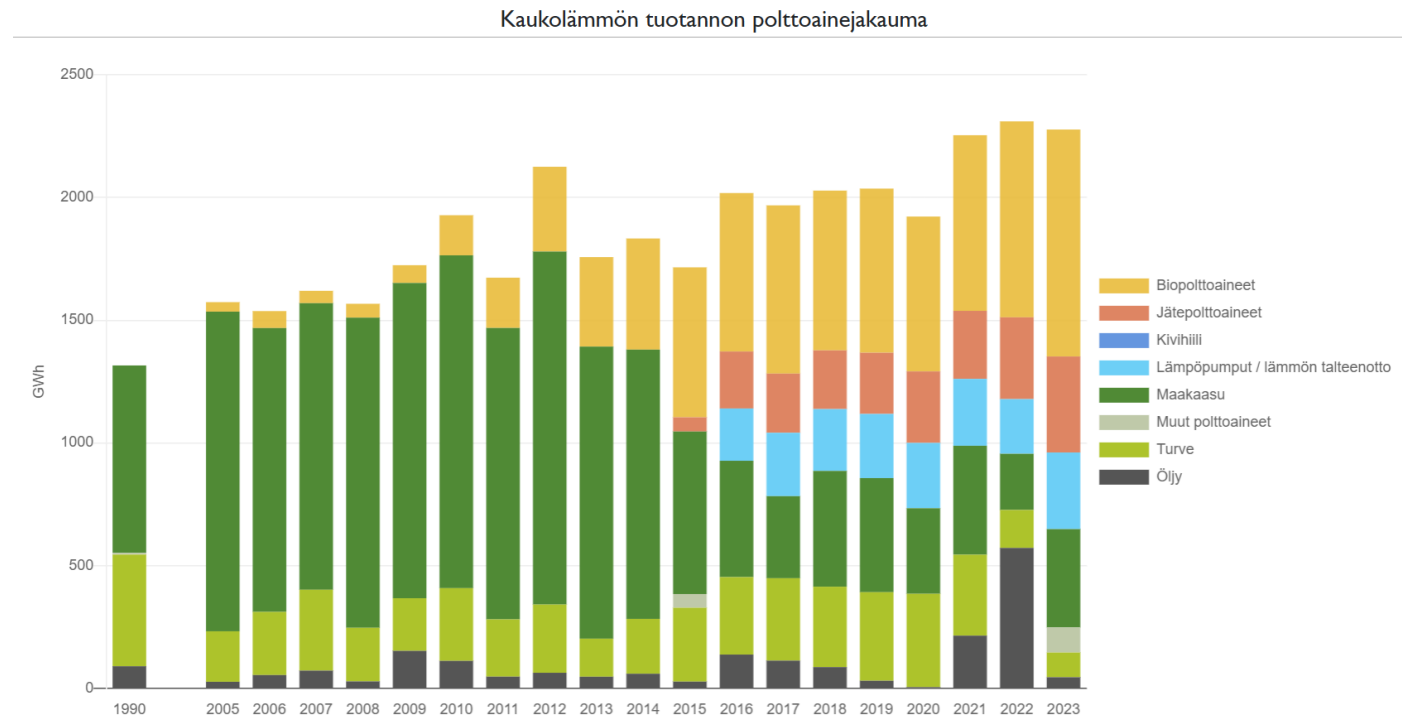
Tarkimman tason päästötiedot

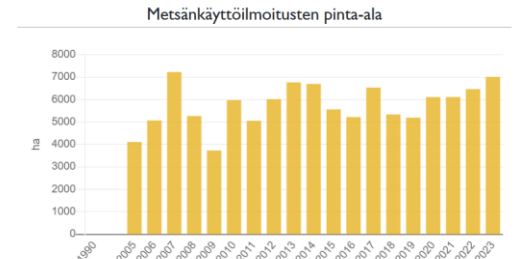
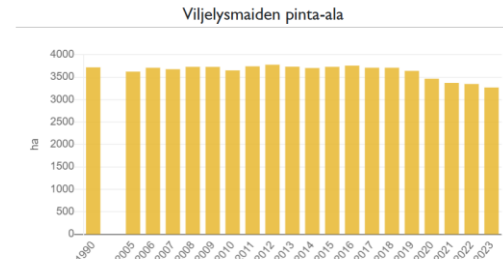
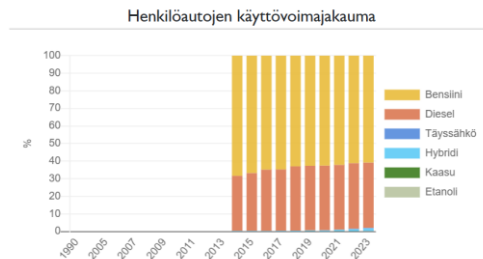
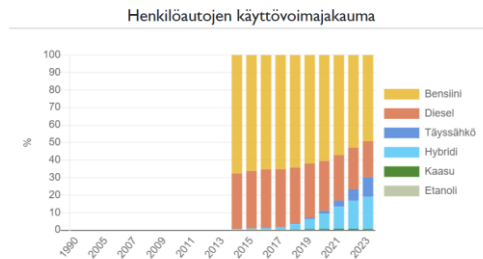
Energia

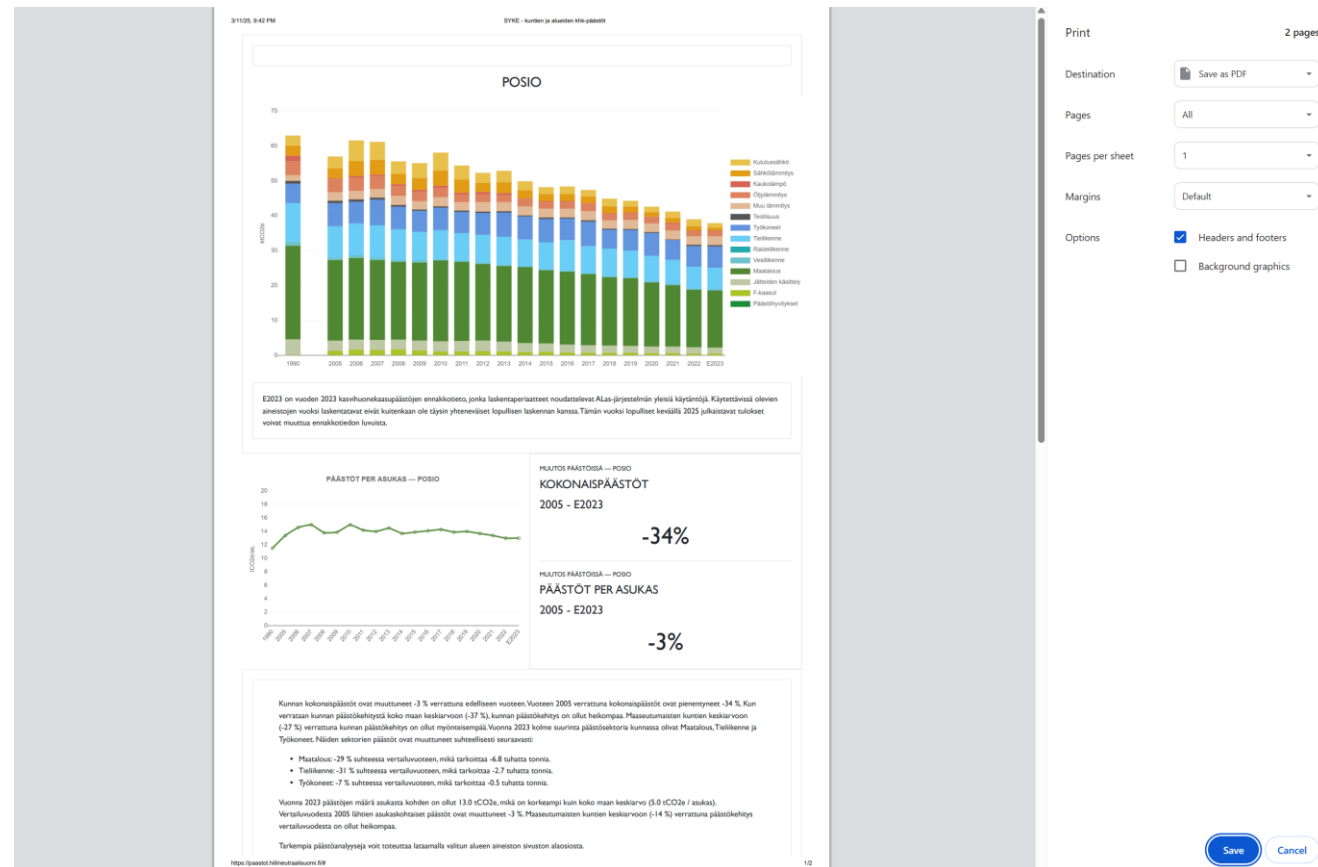
Indikaattoreita päästölaskennasta

Indikaattoreita päästölaskennasta

Koosteen printtimahdollisuus

Kaikki tulokset suoraan Exceliin jatkotyööstöön

Tarkemmat päästötiedot ja indikaattorit

Klikkaamalla alla olevia sektorikohtaisia painikkeita voit tarkastella kasvihuonekaasupäästöjä, energiankulutusta ja muita päästöihin sekä energiankulutukseen vaikuttavia tekijöitä tarkimman laskentatason mukaisesti. Indikaattorit esitetään valitun laskentamenetelmän mukaisesti. Mikäli tarkastelualueella ei ole päästöjä valitulla sektorilla, kuvia ei näytetä. Esitettävät tiedot kattavat kaikki vuodet, joilta aineistoa on saatavilla ja joiden käyttö ei ole tietosuojan rajoittamaa.

Kulutussähkö

Sähkölämmitys

Kaukolämpö

Öljylämmitys

Muu lämmitys

Teollisuus

Työkoneet

Tieliikenne

Raideliikenne

Vesiliikenne

Maatalous

Jätteiden käsittely

F-kaasut

Tulosta lyhyt päästöraportti 📄

Tutustu tarkemmin laskentamenetelmään >>

Lataa tiedot Excel-taulukkoina 📥

Jatka skenaariotyökaluun >>

Tietoa tulossa

Ilmastotoimenpiteiden aluetalousvaikutuksista

Ilmastotoimenpiteiden kustannustehokkuudesta

Asumisen energiaköyhyydestä ja liikenneköyhyydestä

Kiitos!

santtu.karhinen@syke.fi

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

The background of the slide is a blurred photograph of people walking in a park. Overlaid on this are several large, semi-transparent circular graphics composed of colorful segments in shades of blue, green, yellow, orange, and red. The text is positioned in the upper left area of the slide.

Luontokunnat-verkosto: Lähiluonnon
terveysvaikutukset
– johtava tutkija, **Jaana Halonen**, Terveysten ja
hyvinvoinnin laitos

Luonto- ympäristöjen terveys- ja talous- vaikutukset

Jaana Halonen
Johtava tutkija

Terveys- ja
hyvinvoinnin laitos
20.2.2025

SITRA

Luontokunnat -verkosto

- Mukana noin 345 henkilöä reilusta 125 kunnasta > **Liitytään henkilöjäsenenä > Ei edellytä sitoumuksia ja toimenpiteitä kunnalta.**
- Tavoitteina **hyvien käytäntöjen jakamisen ja verkostoitumisen helpottaminen**, sekä ajankohtaisen **tiedon ja koulutusten tarjoaminen.**

Luontoviisaat kunnat -verkosto

- **Kunta liittyy** valtuuston, hallituksen tai muun vastaavaa toimivaltaa käyttävän tahon päätöksellä **verkoston jäseneksi sekä sitoutuu verkoston kriteereihin.**
- Kriteerit koostuvat luontokadon hillintätoimista ja linjauksista, joilla **kunta sitoutuu vähentämään oman toimintansa luontoa heikentäviä vaikutuksia** ja edistämään luonnon monimuotoisuutta.

Luontoympäristöjen vaikutukset

- Kansanterveysongelmat
 - mielenterveys
 - hengityselinterveys ja allergiat
 - sydän- ja verisuoniterveys
- Katsaus pohjoismaisista tutkimuksista viim. 20 vuoden ajalta

Terveysongelmat aiheuttavat Suomessa merkittäviä kustannuksia.

Mielenterveys

- Valtaosa tutkimuksista työikäiselle aikuisväestölle
- 30 erilaista mielenterveyden tai mielen hyvinvoinnin mittaria

Eniten näyttöä;
55 tutkimusta
Tulokset
johdonmukaisia

Lähiluonto ja masennus Suomessa

- Asuinalueen vihreys tai muutto vihreämmälle
 - > pienempi riski sairastua masennukseen
- Säännölliset luontokäynnit
 - > pienempi todennäköisyys käyttää psyykenlääkkeitä

Aikuiset

Lähiluonto lapsuudessa (Tanska)

- Asuinalueen vihreys
-> pienempi sairastumisen riski 12 / 18 psykiatriseen sairauteen
- Vastaavia tuloksia skitsofrenian ja ADHD:n osalta.

Sydän- ja verisuonitaudit

- Helppo pääsy viheralueille suojasi lihavuudelta tai ylipainolta aikuisilla
- Asuinalueen runsaampi lähiluonto suojasi tyypin 2 diabetekselta aikuisilla

Vähemmän
näyttöä; 17
tutkimusta
Tulokset melko
johdonmukaisia

Hengityselin-sairaudet ja allergiat

- Kontakti ympäristön mikrobeihin voi vahvistaa elimistön puolustusjärjestelmää
- Terveysvaikutusten todentamiseksi tarvitaan pitkittäistutkimuksia

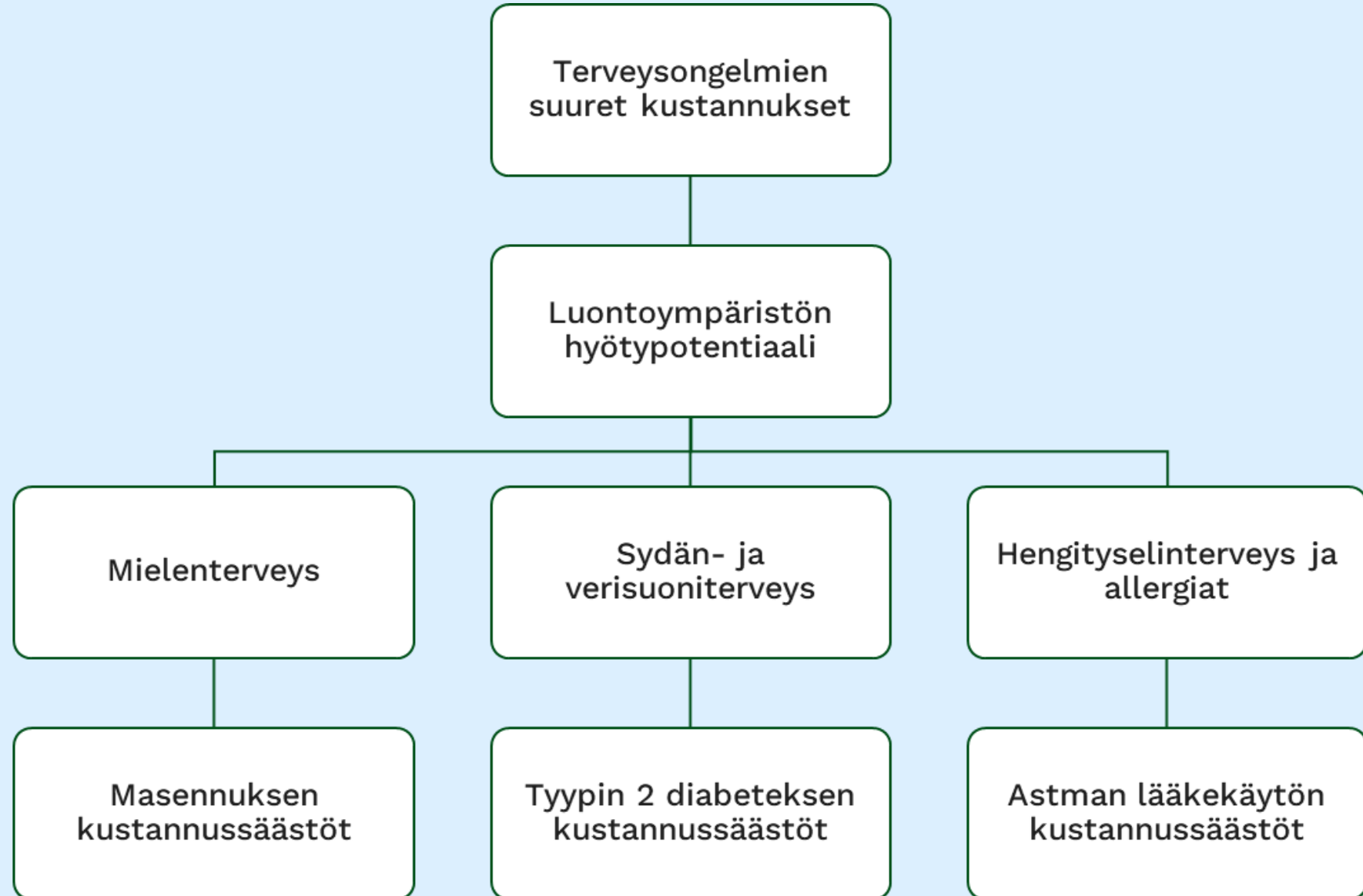

28 tutkimusta

Näyttö
ristiriitaista esim.
astman suhteen

Taloudellinen arvio

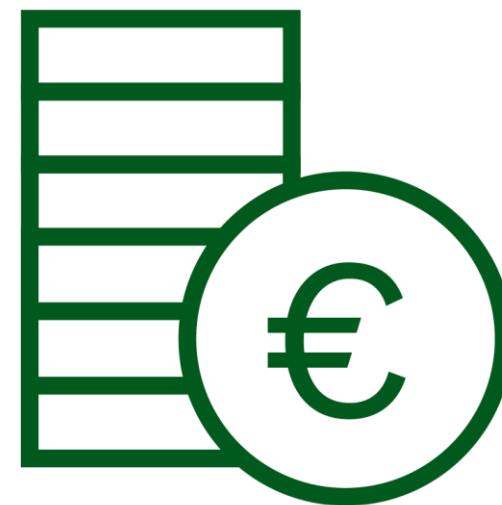

Masennus

10 %:n väheneminen lähivihreässä

- 45 M€ suorat ja epäsuorat kustannukset
- 26–79 M€:n arvoinen hyvinvointimenetys
laatupainotettujen elinvuosien (515 / vuosi) kautta

-> Yhteensä 71–150 M€ vuodessa

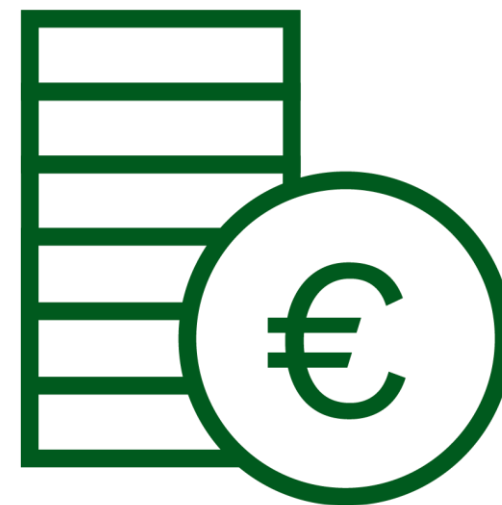

Tyypin 2 diabetes

10 %:n väheneminen lähivihreässä

- 34 M€ suorat ja epäsuorat kustannukset
- 33–73 M€:n arvoinen hyvinvointimenetys
laatupainotettujen elinvuosien (660 / vuosi)
kautta

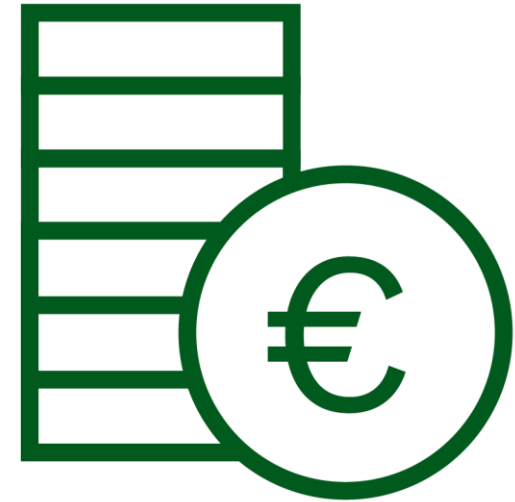
-> Yhteensä 67–139 M€ vuodessa

Astman lääkekustannukset

10 %:n lisäys luontokäynneissä

- 1,7 M€ säästö suorissa lääkekustannuksissa
(1,8% astman lääkekuluista)

Hyötypotentiaali yhteensä 140–233 M€ / vuosi

Talousvaikutukset todennäköisesti merkittävästi suurempia

- Kaikkia vaikutuksia ei huomioitu:
 - jo sairastuneiden hoidon tarve
 - astman puhkeaminen / muut hoitokustannukset
- Mallissa oletettu 10% muutos voi olla liian pieni?

Hyötypotentiaali yhteensä 140–233 M€ / vuosi

Talousvaikutukset todennäköisesti merkittävästi suurempia

- Kaikkia vaikutuksia ei huomioitu:
- Belgiassa on arvioitu luonnon kokonaistaloudelliseksi arvoksi 464€ /asukas
- Suomen väkiluvulla vastaava olisi 2,5 mrd € / vuosi

Suosituksia

- Lisätään luontoterveyteen liittyvää tiedottamista ja neuvontaa hyte-toimintoihin
- Lisätään luontoympäristöjen käyttöä kouluissa ja päiväkodeissa
- Huomioidaan pihojen kehittämisessä luontoympäristön säilyttäminen tai ympäristön viherryttäminen

Suosituksia

- Kaavoitukseen ohjeita luontoalueiden määrälle ja laadulle
- Säästetään luontoa rakennusvaiheessa
- Otetaan huomioon eri asukasryhmien näkökulmat
- Huomioidaan yhteishyödyt
 - ilmastotyö, ennallistamisasetus

Mitä seuraavaksi?

- Onnistumisen avain on eri toimijoiden ja sektorien välinen yhteistyö ja aloitteiden koordinointi

**Kansallinen
luontoterveysohjelma
vrt. Kansallinen
allergiaohjelma
2008–2018**

Yhteenveto

- Luontoympäristöillä selviä terveyshyötyjä Pohjoismaissa
 - Vahvin näyttö liittyy **mielenterveyteen**
- Suuri potentiaali terveystaloudellisiin hyötyihin
- Terveys- ja ilmastohyödyt osaksi maankäytön suunnittelua kunnissa ja kaupungeissa
- Luonnon terveyshyödyt osaksi hyte-työtä

Työryhmä

Luke

Liisa Tyrväinen,
Ann Ojala,
Marjo Neuvonen,
Aki Sinkkonen,
Juulia Manninen,
Tuija Lankia

THL

Jaana Halonen,
Tytti Pasanen,
Martin Täubel,
Mikaela Grotenfelt-
Enegren

NHG

Sanntu Kivelä,
Riikka-Leena
Leskelä, Paula
Pennanen

Rahoittaja

Sitra

Muut asiantuntijat

Tari Haahtela,
Hanna Haveri

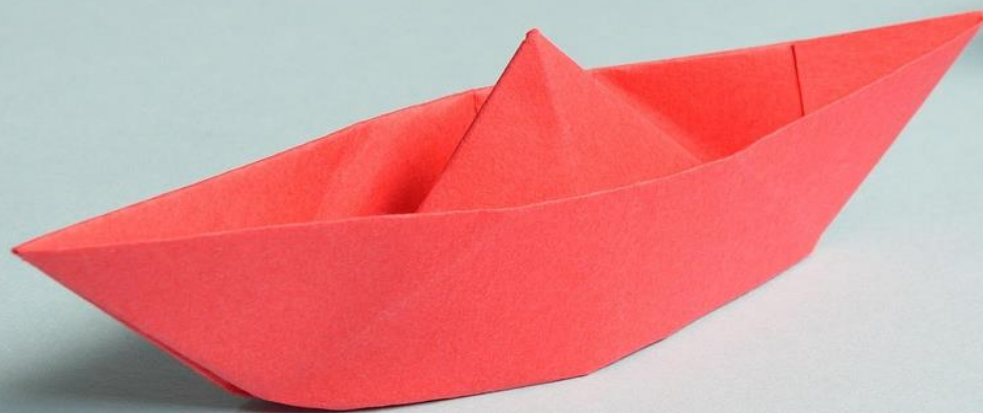
Kuntien energiatehokkuussopimukset:
Energiatehokkuuden megaloikka – Julkisen alan
seuraava askel
– asiantuntija **Anna Sahiluoma**, Motiva Oy

Miksi energiatehokkuus on tärkeää?

A close-up, slightly blurred photograph of the European Union flag, featuring a blue field with twelve yellow stars arranged in a circle. The flag is waving and is positioned on the right side of the frame. In the background, a modern building with large windows and a balcony is visible, though out of focus.

EED 2023/1791

Julkinen sektori edelläkävijänä

Kansallinen toimeenpano

Uusia velvoitteita,
uusia toimijoita

A photograph of a street at dusk. In the foreground, a black, ornate street lamp is mounted on a light-colored building facade, casting a warm glow. The lamp has a glass-paned, lantern-like design. In the background, a row of similar multi-story buildings with many windows stretches into the distance. The sky is a deep blue, and the overall scene is dimly lit, with the primary light source being the street lamps.

Jokaiselle
kunnalle jotakin

**ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET**

MITEN KUNTA HYÖTYY? / MIHIN KUNTA SITOUTUU?

KUNTA-ALAN **ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS 2017–2025**

NÄIN HYÖDYT:

Käytät energiaa fiksusti – säästät euroja ja luonnonvaroja.

Pienennät energiakulujasi, mikä lisää kannattavuutta ja tulosta. Voit hakea valtion tukea energiatehokkuustoimiin.

Toimit vastuullisesti ja osoitat sen. Investoinnit energiatehokkuuteen edistävät myös vihreää kasvua.

Pienennät toimintasi ilmastokuormaa.

Energiatehokkuuden jatkuvasta parantamisesta tulee hyödyllinen toimintatapa.

Rakennat ja vahvistat myönteistä julkisuuskuvaa.

Valitset vapaaehtoisuuden uuden kansallisen lainsäädännön tai muiden uusien pakkokeinojen sijaan.

TÄHÄN SITOUDUT:

Sitoudut tehostamaan energiankäyttöäsi asettamasi ohjeellisen tavoitteen mukaisesti.

Selvität, miten voit tehostaa energiankäyttöä. Laadit tai päivität toimintasuunnitelman ja toteutat valitsemiasi kustannustehokkaita energiankäytön tehostamistoimia.

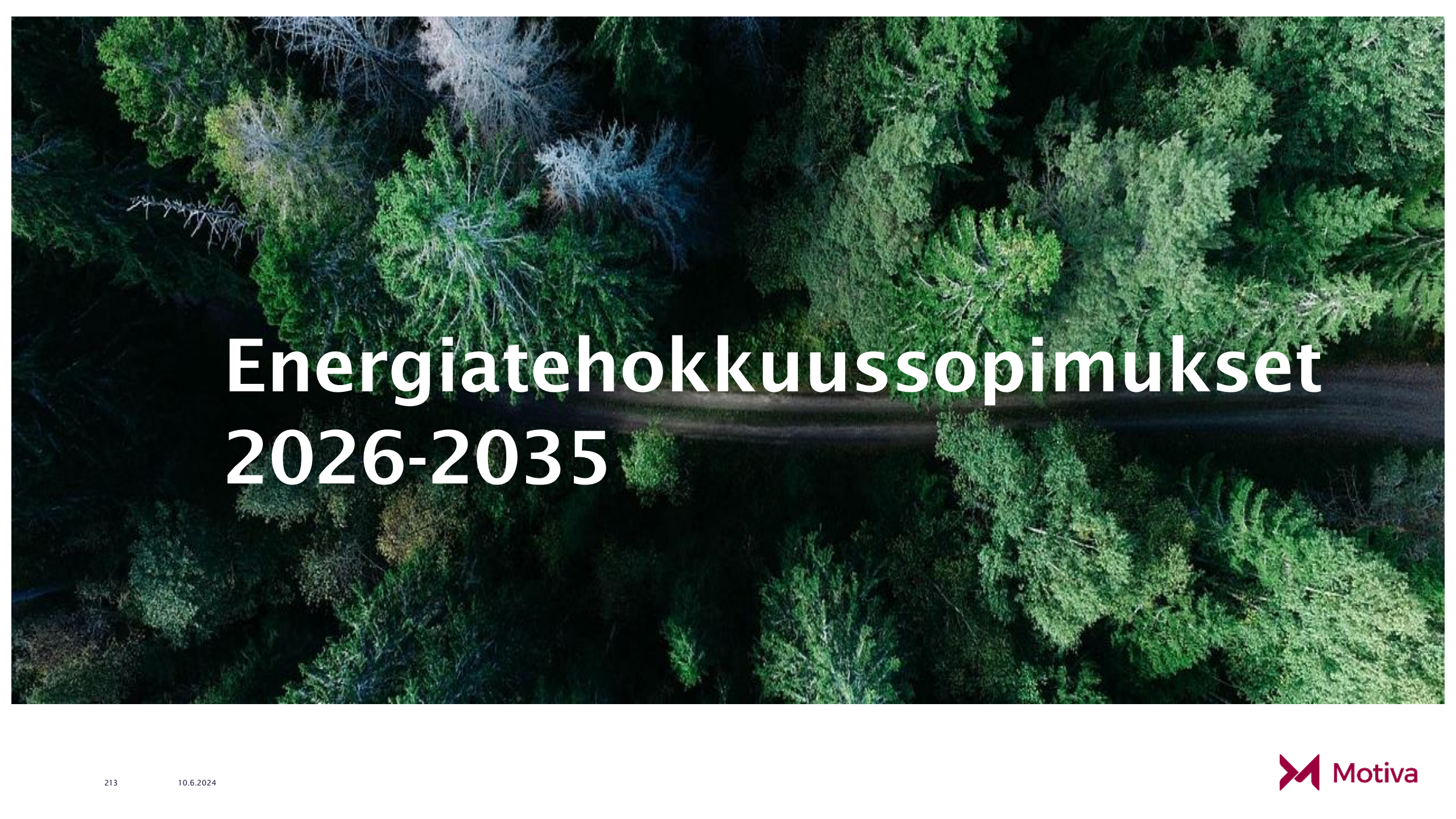
Otat huomioon energiatehokkuuden suunnittelussa ja hankinnoissa. Koulutat henkilöstöä ja viestit toimistasi.

Raportoit vuosittain energiankäytön tehostamistoimista.

Pyrit uuden energiatehokkaan teknologian käyttöönottoon ja uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämiseen.

**ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET**

Energiatehokkuussopimukset 2026-2035

Energiatehokkuussopimukset KETS -> JETS

2017-2025

KUNTA-ALAN
ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS

KAUPUNGIT & KUNNAT
& KUNTAYHTYMÄT

2026→

JULKISEN ALAN
ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS

JULKISET TOIMIJAT
VALTIO, HYVINVOINTIALUEET
KAUPUNGIT & KUNNAT,
KUNTAYHTYMÄT

Sopimustoiminnan kattavuustavoitteet

- **Kunnat:** Asukasluvulla mitattuna 31.12.2026 > 55 % ja 31.12.2027 mennessä > 75%
- **Hyvinvointialueet:** kaikki hyvinvointialueet 31.12.2026 mennessä.
- **Valtio:** Merkittävä osa energiankäytöstä 31.12.2026

An aerial photograph of a city, likely Stockholm, showing a dense cluster of buildings with various roof colors (grey, blue, green, red) and a prominent church spire in the distance. A semi-transparent red rectangular box is overlaid on the right side of the image, containing white text.

Työtä tehdään joka kunnassa

Sopimustoiminta
kirittäjänä

Motivan tuki sopimustoiminnassa

Toimeenpanon tuki	Raportoinnin tuki	Asiantuntijatuki energiakatselmukset	Asiantuntijatuki investointeihin, esim ESCO
Asiantuntijatuki energiatehokkaisuun hankintoihin	Asiantuntijatuki energiankäytön tehostamiseen	Liittyjien verkottaminen ja vertaistuen mahdollistaminen	Tilaisuudet
Webinaarit	Ajankohtaisen energiatehokkuustiedon tarjoaminen	Markkinointi ja viestintämateriaalit	Tulosdataa
Kehittämisen- ja vertaisoppimishankkeet	Koulutukset	Alueellisen toiminnan vahvistaminen	Selvitykset, kokeilut

**Coming
Soon**

VASTUULLISTEN ENERGIANKÄYTTÄJIEN JOUKOSSA MUKANA

**ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET**

Kiitos!

Lisätietoja:

www.energiatehokkuussopimukset.fi

Anna Sahiluoma

anna.sahiluoma@motiva.fi

MAL-verkosto: Seudullinen yhteistyö kestävässä
liikkumisessa ja maankäytössä –
liikennejärjestelmäasiantuntija **Tytti Viinikainen**, HSL
Helsingin seudun liikenne

MAL-verkosto

Seudullinen yhteistyö kestävässä liikkumisessa ja maankäytössä

Tytti Viinikainen
HSL Helsingin seudun liikenne

MAL-verkosto

Valtakunnallinen maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisverkosto

- 18 kaupunkia tai kaupunkiseutua
- LVM, TEM, YM, VM, ELY, Väylävirasto, Traficom
- Kuntaliitto ja Aalto-yliopisto

Jäsentensä asiantuntija- ja vertaisoppimisen sekä kehittymisen alusta

Tavoitteena kestävän kaupunkikehityksen edistäminen kaupunkiseututaso- suunnittelulla

Miten tulevaisuuden
kaupunkiseutuja
kehitetään kestävästi?

Millä työkaluilla ja
yhteistyöllä saavutetaan
kestävä ja vähähiilinen
yhdyskuntarakenne?

Miten maankäytön,
asumisen ja
liikenteen
yhteensovittavalla
suunnittelulla
rakennetaan
elinvoimaisia
kaupunkiseutuja?

Mitä meidän
kaupunkiseutumme voi
oppia toisilta seuduilta?

Mitä on seudullinen MAL-
yhteistyö parhaimmillaan?

Kaupunkiseutu

```
graph TD; A[Kaupunkiseutu] --- B[Kestävä liikennejärjestelmä ja toimivat matkaketjut]; A --- C[Asuin- ympäristöjen kehittäminen, monimuotoistuva asuntotuotanto]; A --- D[Asemanseutujen suunnittelu- ja kehittämis- yhteistyö]; A --- E[Työssäkäynti]; A --- F[Elinkeinokehitys ja sen integrointi kestävään maankäyttöön];
```

Kestävä
liikenne-
järjestelmä
ja toimivat
matkaketjut

Asuin-
ympäristöjen
kehittäminen,
monimuotoistuva
asuntotuotanto

Asemanseutujen
suunnittelu- ja
kehittämis-
yhteistyö

Työssäkäynti

Elinkeinokehitys
ja sen integrointi
kestävään
maankäyttöön

Seudullinen strateginen yhteistyö

kestävässä liikkumisessa ja maankäytössä

Seututason suunnitelmat

- Maankäytön, liikenteen ja asumisen yhdistävä MAL-suunnittelu
- Liikennejärjestelmäsuunnittelu
- Seututason maankäytön suunnitelmat, esim. rakennemalli

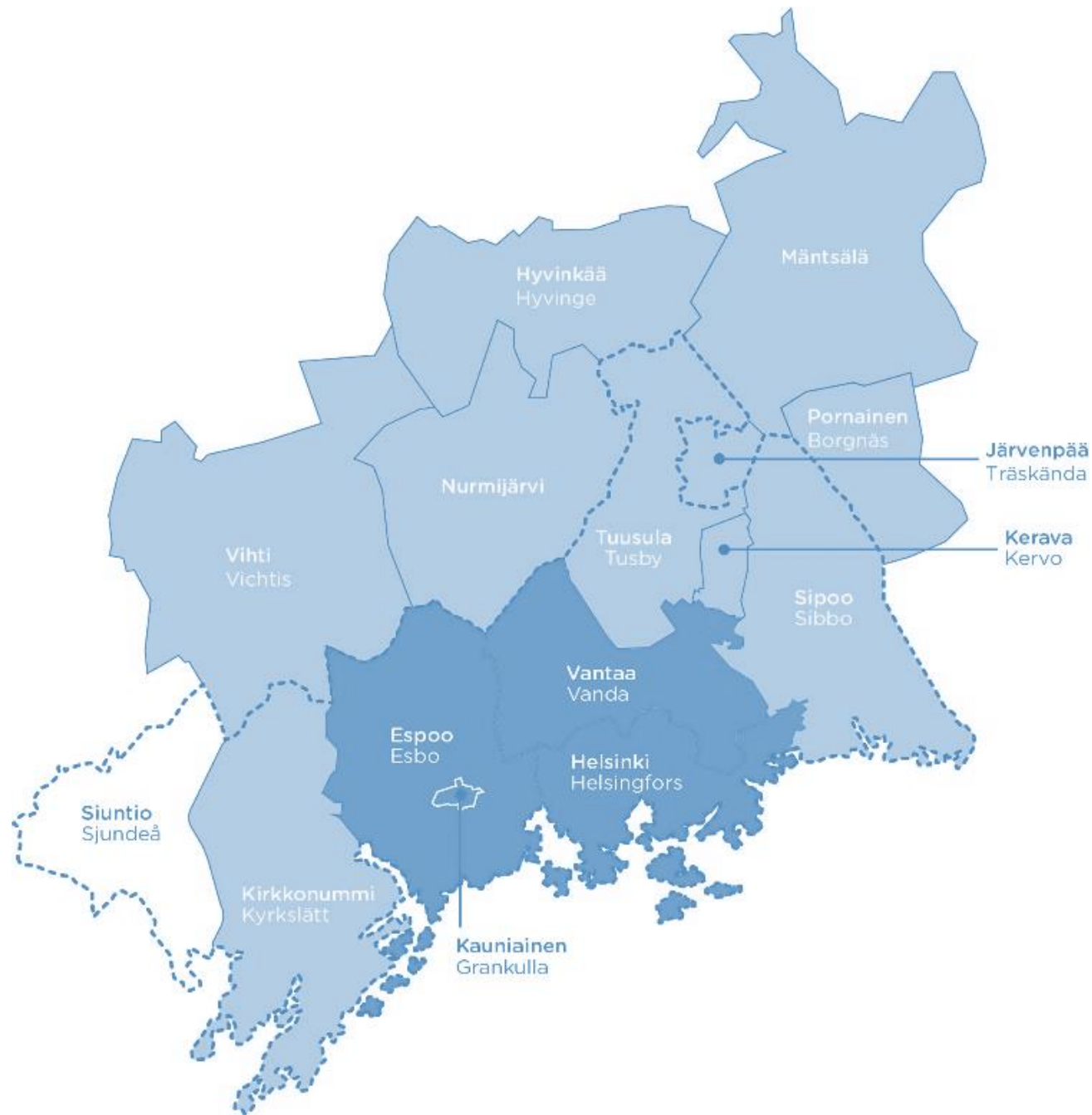
MAL-sopimukset

- Valtion ja kaupunkiseudun kumppanuussopimus
- Seitsemällä kaupunkiseudulla: Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Kuopion, Jyväskylän ja Lahden seudut

Suunnittelukonteksti Helsingin seudulla

- Lähes 1,6 miljoona asukasta
- Seudun ytimessä pääkaupunkiseutu, jonka ympärillä laaja ja moninainen kehyskuntien muodostama alue
- Suomen suurin keskus, jolla myös kansainvälistä vaikuttavuutta
- Pitkät perinteet MAL-suunnittelusta, suunnitelma neljän vuoden välein
- Suunnitelmassa muodostetaan kokonaiskuva seudun kehityksestä ja asetetaan yhteiset tavoitteet seudun kehitykselle + laaditaan konkreettiset toimenpiteet

Kaupunkiseutu? Seudullisuus?

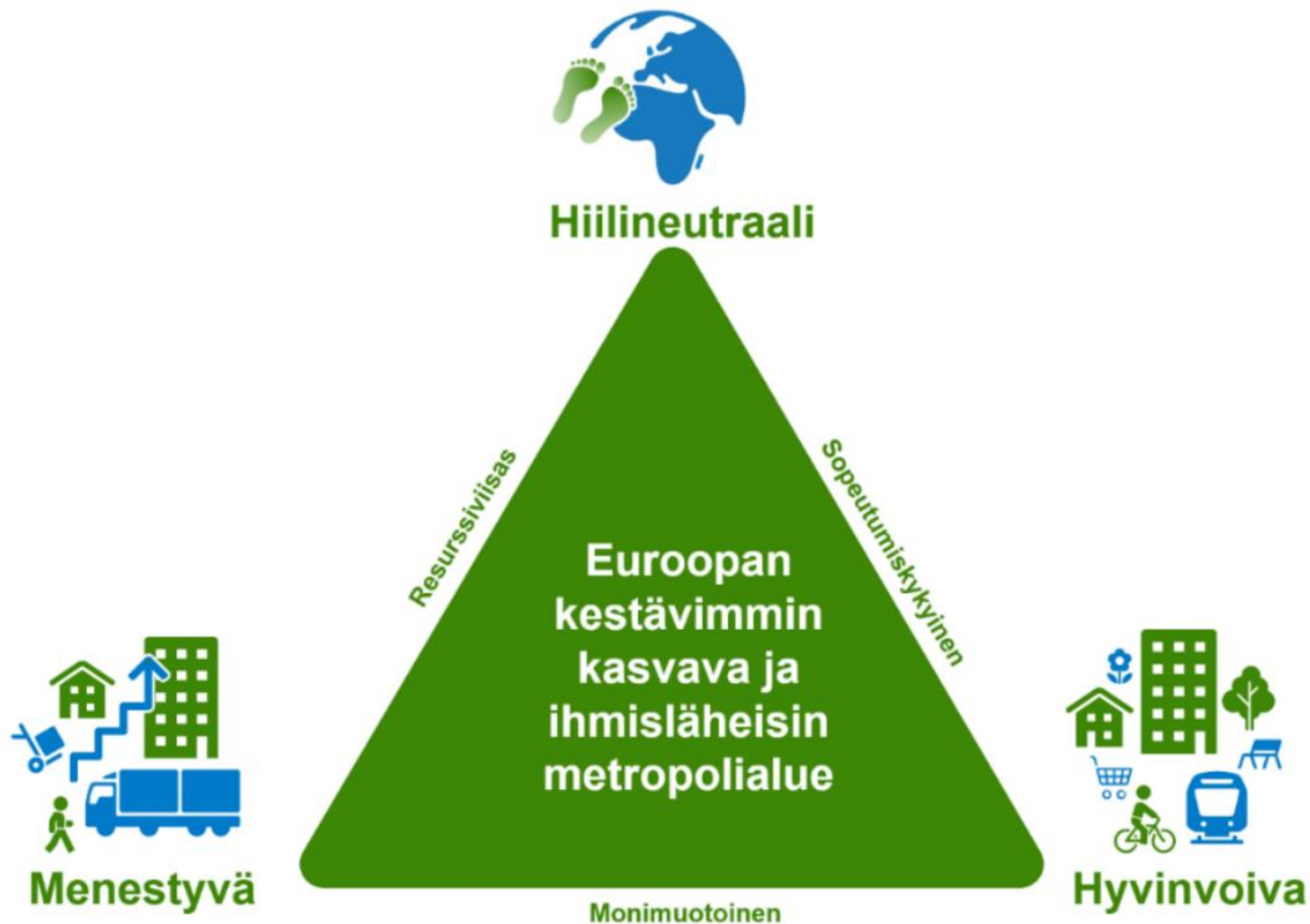

Asukkaiden arki kulkee yli kuntarajojen

**Helsingin seudun
työntekijöistä käy
töissä asuinkuntansa
ulkopuolella**

63 %

Myös palveluja haetaan yli kuntarajojen

Hiilineutraali

Helsingin seutu kasvaa vähentäen hiilidioksidipäästöjä tehokkaasti kestävän yhdyskuntarakenteen, asumisen ja liikenteen keinoin.

Menestyvä

Helsingin seutu tarjoaa houkuttelevan asuin- ja toimintaympäristön asukkaille ja elinkeinoelämän toimijoille.

Hyvinvoiva

Helsingin seudun laadukas elinympäristö mahdollistaa hyvän ja onnellisen elämän kaikille asukkaille.

MAL 2023 -suunnitelma tiiviisti

Jatketaan seudun yhdyskuntarakenteen pitkäjänteistä tiivistämistä erityisesti keskuksiin ja raideliikenteeseen tukeutuen ja nykyistä liikennejärjestelmää hyödyntäen

Rakennetaan monipuolisia ja laadukkaita asumisvaihtoehtoja ja uudistetaan määrätietoisesti asuinalueita, jotka uhkaavat jäädä kehityksestä jälkeen

Panostetaan vahvemmin kestävästä liikennejärjestelmän kehittämiseen ja varmistetaan tehokas joukkoliikennejärjestelmä myös tulevaisuudessa

Seudullisella ja kansallisella tasolla toteutetaan monipuolisia toimenpiteitä, joilla vähennetään liikenteen päästöjä ja asumisen energiankulutusta

Vahvistetaan seudun elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä kehittämällä keskeisiä elinkeinoalueita sekä parantamalla kv-saavutettavuutta ja logistiikan tehokkuutta

Seudullisella yhteistyöllä elinvoimaa

Elinvoima yritysten toiminta- edellytyksinä

Maankäytön ja liikenteen toimenpiteillä tuetaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä, jotka puolestaan synnyttävät talouskasvua ja työpaikkoja

Elinvoima elämän ja asumisen laatuna

Asukkaiden sujuva arki, hyvä elinympäristö ja sopiva asuntotarjonta ovat sekä itseisarvoisia asioita että seudun pito- ja vetovoimatekijöitä

Seudullisella yhteistyöllä elinvoimaa

Elinvoima kasvun kestävyytenä

Kun kaupunkiseudut kasvavat (väestö, työpaikat), kasvun on oltava sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä

Elinvoima yritysten toiminta- edellytyksinä

Maankäytön ja liikenteen toimenpiteillä tuetaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä, jotka puolestaan synnyttävät talouskasvua ja työpaikkoja

Elinvoima elämän ja asumisen laatuna

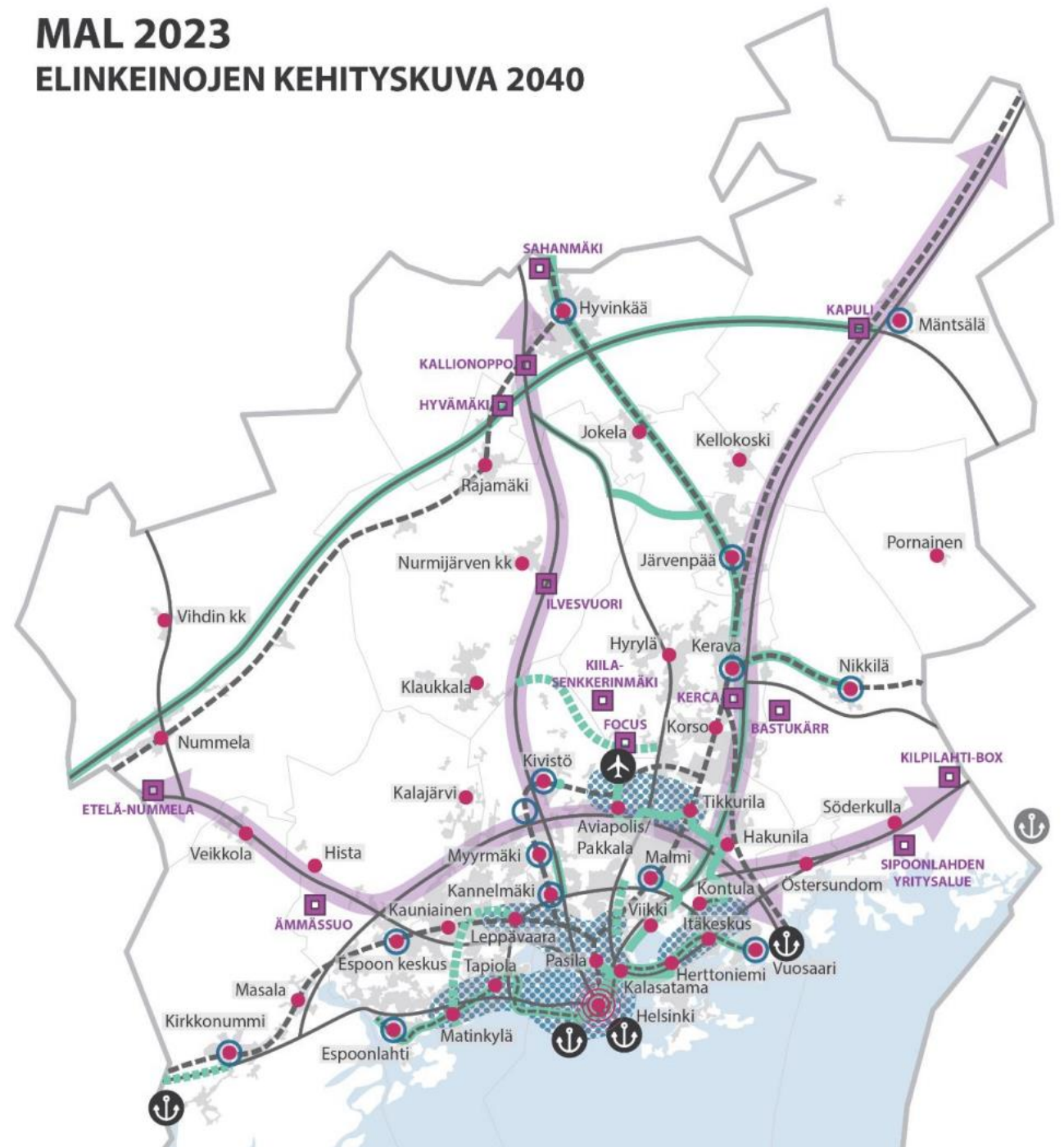
Asukkaiden sujuva arki, hyvä elinympäristö ja sopiva asuntotarjonta ovat sekä itseisarvoisia asioita että seudun pito- ja vetovoimatekijöitä

Elinvoima yhteistyönä

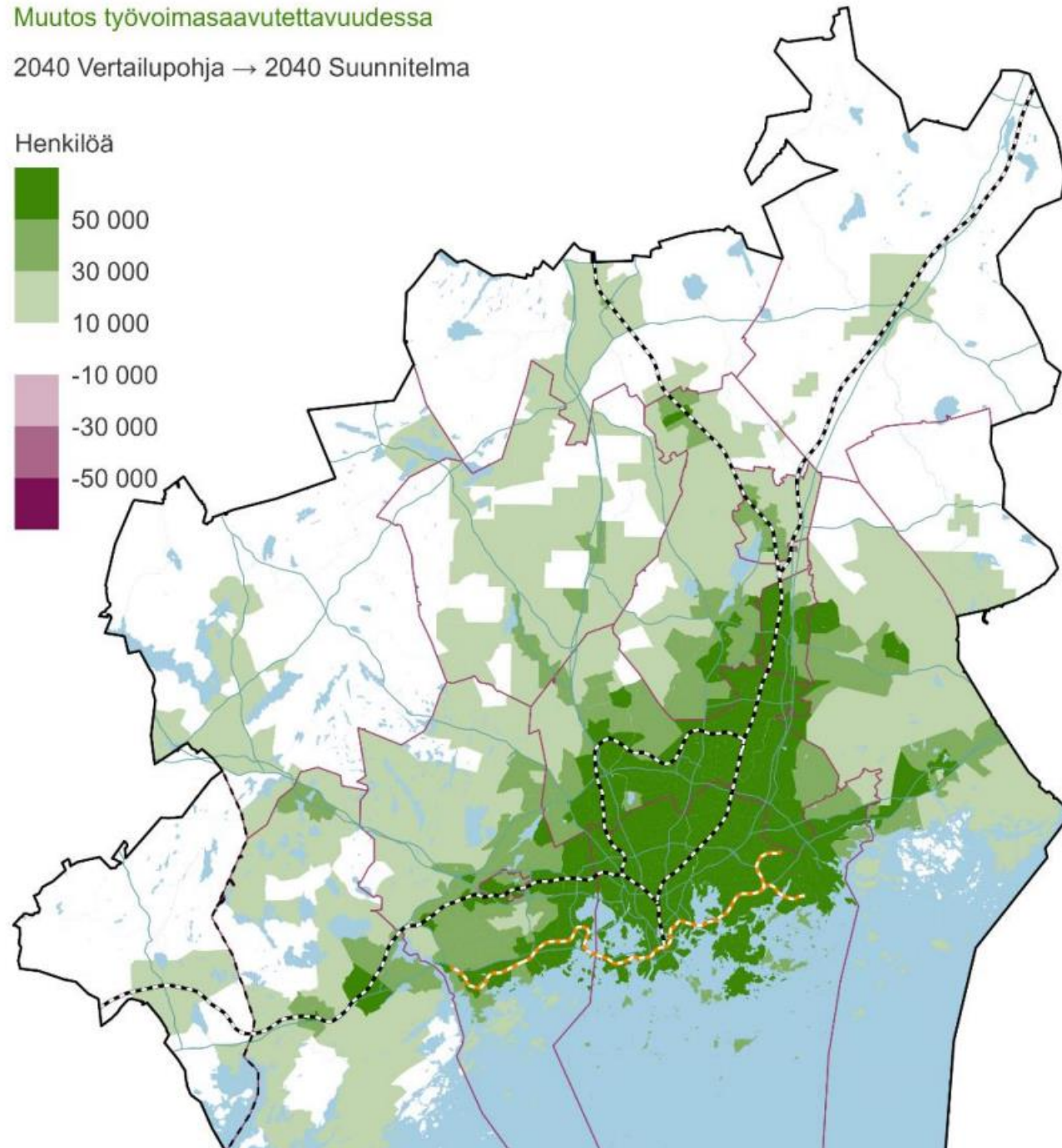
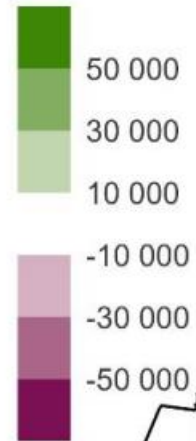
Elinvoimainen kaupunkiseutu syntyy, kun kunnat toimivat yhdessä kehittäen koko seudun vetovoimaa – jonka hyödyt sitten konkretisoituvat kaikille kunnille

Elinvoima yritysten toimintaedellytyksinä

- Toimistotyöpaikkojen painopistealueet
- Tuotannon, varastoinnin, kiertotalouden ja logistiikan uudet ja kehittyvät painopistealueet
- Tuotannon, varastoinnin ja logistiikan kehittyvät käytävät
- Keskukset, jotka kehittyvät monipuolisina työn tekemisen alueina
- Helsingin keskusta-alue
- Asemanseudut, jotka kehittyvät toimistotyöpaikkojen keskittymänä

Henkilöä

Kilpailukyvyn
näkökulmasta oleellista
työvoiman ja
työpaikkojen
saavutettavuus

- esim. työpaikka-alueiden
sijoittuminen suhteessa
joukkoliikenteeseen

Sosiaalisten vaikutusten arviointi

Helsingin seudun MAL 2023- suunnitelmassa

Tunnistettuja sosiaalisia vaikutuksia

Saavutettavuus, lähipäästöt, melu, liikenneturvallisuus, kävelyn ja pyöräilyn vaikutukset, saavutettavuuden jakautuminen väestöryhmittäin, liikkumisen ja asumisen kustannukset

Lakisääteinen vaikutusarviointi

Hyvinvointi, jota tarkasteltiin alueiden tasapainoisen kehityksen näkökulmasta

- asuinalueiden monipuolisuus
- asuinalueiden laatu
- palveluiden saavutettavuus

Miten asukkaat osallistumaan?

Kytkeä asukkaiden arkeen

Hyödyt ja haitat näkyviin

Oikeat menetelmät, oikea ajankohta, oikeat tahot

Havainnollisuus ja ymmärrettävyys

Kun viestitään asukkaille ymmärrettävästi, kirkastuu samalla oma ymmärrys!

Kaupunkiseutusuunnittelun hyötyjä

- Seudullisen kokonaiskuvan muodostaminen ja tulevaisuuden ennakointi
- Ylikunnallisten asioiden ja kuntien raja-alueisiin liittyvien asioiden käsittely
- Tapa yhteensovittaa valtakunnalliset, seudulliset ja kunnalliset tavoitteet yhteen
- Seudullisten asioiden keskustelufoorumi ja seudun asiantuntijoiden osaamisen hyödyntäminen
- Kaupunkiseututasoinen yhteistyön vauhdittaja myös muissa teemoissa
- Kaupunkiseudun brändäys- ja markkinointiväline

<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2023/2230-kaupunkiseutusuunnittelijan-kasikirja>

Kiitos!

Kestävä kuntatyö –aamukahvisarja

Kestävä johtaminen muutosvoimien maailmassa

- Torstaina 27.3.2025 klo 8.30–9.45

Elinvoimaa kestäväällä maankäytöllä

- Torstaina 15.5.2025 klo 8.30–9.45

Muuttuvat ajat, sopeutuvat kunnat – resurssitehokkuus ratkaisuna

- Torstaina 28.8.2025 klo 8.30–9.45

Hyvinvointi ja terveys osana kestäväää kuntatyötä

- Torstaina 11.9.2025 klo 8.30–9.45

Tervetuloa!

Järjestävät kuntaverkostot:

Fisu, Hinku, Kuntien energiatehokkuussopimus (KETS), MAL-verkosto, SDG46 ja Terve kunta -verkosto

Hinku-verkoston ajankohtaiset

- Hinku-päivä 20.5. Turussa kuntien ilmastokonferenssin yhteydessä
 - Mukana myös Suomen missiokaupungit ja Fisu-verkosto
 - Päivän teemana energia
- Tuomme alueellisen ilmastotyön, aluetalouksien kehityksen ja huoltovarmuuden väliset yhteydet esiin
- Lisäämme verkoston vaikuttavuutta kumppanuuksilla
- Laajennamme yhteistyötä Baltian ja Pohjoismaiden verkostojen suuntaan

Kiitos 😊

SDG46

